

Natuleya! Let's go!

Ukupitila mu Cipingo ku mikalile ya lelo – Through the *Scriptures to real life*

Cibemba

No. 09

K3.00

**Ukupanga
Abasambi**

*Ngo muntu uo nyina
asansamuscha, e fyo ine
nkasansamusha mwie.
Esaya 06:13*

Nga cakuti twafilwa?
Amafyia yali palupwa Iwakwa David
Ukuba umusambi no kupanga abasambi
Fyakumwenako kucilonganino icilekula
Youth Corner: Langa lelo wilufyanya!
Marriage Corner: Ukuponya amafumo
Ukulanda na Lesa
... na fimbi

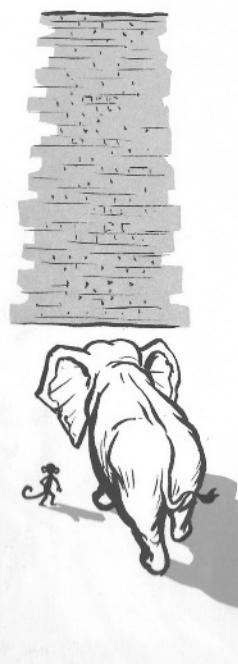

Natumfwe umulumble. Muli ifintu ifikankala ifyo mun-gasambililamo.

Cintu cayanguka ukucita icintu lelo icakosa ukufilwa ukucibwesha.

Cilemoneka kwati cakusekesha, lelo mucine cili icabula amano.

Ubwasuko bonse bwalaba mulyashi ilyacitike akasuba kamo mu mpanga.

ka, pantu bemba ashala kuli bushilya bwacibumba”.

Ba mfubu nabo ba anku-lako abati, “ekuli necishiba camatuwa, imiti nefintelel-we”.

‘No mulemfwe uteku’ eba colwa mukwankulako. Bakolwe nabo abati, “muk-wai naba kokonati abo tulya, bushe teti tucite pocimo?”

Awe ba Nsofu pakwima balapakuula namatwi yabo balang’onta, abati, “Mukwai ico tulefwaya kupanga inshila muli ici cine cibumba.”

Bakolwe pakusuminisha abati “Cishinka, ninshila fye iingapula mucibum-ba eyo tulekabila cibe fye ifyo fine mukwai. Mwandini citenipo ncimo.” Nobwinanama bonse bwaankwila fye capamo abuti: “endesheni banso-fu kabiyeni citobeni.” “Ifwe twakulamisunkako”, e bakolwe.

Awe bansofu mwishi-wi lyabukali balapyolela fye mumwango mwishi-wi ilikulu abati “Nifyo fine mune kolwe wasosa, icibumba icili nga cilya cilekabila icifuba icakosa nga mapeya yandi.”

Awe bansofu epakushilibala balakola umwela baipompa ...

... nokuitunkanika nokufina kwabo balilibala napacibumba umuku wacimo, uwacibili, uwaci-tatu balati na opuuu matota, opuuu, opuuu.

Mukwai, ninshi ubwinanama bonse bulelum-ba nokukoselesha, abuti Tiyeeee. Awe icibumba tecakupona nakalya, basuka bansofu balatusha balalolesha amapeya ninshi nayasukuka.

Apafumine baKolwe abati, ‘Aleni bakalamba esheniko nakabili namaka ukucisunka!’.

Ubwina nama bwalikalipe nganshi. Icakuti banso-fu balapyola napyooo, ba Nkalamo nabo pakubu-luma, balati muuu, muuu. Bacimbwi bat fye na uwiii, uwiii, kumfwa insoka yena pakulila yati fye sii, sii, sii, bakolwe bena balapapa fye pakumona icibumba cikalamba mumpanga yabo.

- Cali icitali nganshi icakuti nangu niba ndyabuluba teti bafike pa mpela ya ici cibum-ba.

- Kabil cali icitali nganshi icakuti nelinso ilyawta teti limone pa mpela yaici cibumba. Cali cibumba icafukumana kabilicikulu nganshi.

- Elyo ba Cipembele pakuilishanya balati, “Mwamona ifwe batushila kuno kumpanga yacila-ka, ukwaba fye ulukungu, kumusesenga weka we-

Natuleya! - Let's go!

ISSUE No. 9

Natuleya Advisory Team

John Bwalya, Royd Chishimba,
Felix Chiwela, Frank Kalombe,
Levy Chibu Kasoma, Wathabu
Simfukwe, Charles Chitondo

Editor & Managing Editor

Marco Vedder, Peter Kabungo

Translation

Francis Chola, Justin Kasuba

Design

Susha Mwansa

Published

Quarterly, this edition:
Bemba 1,500 / English 1,100
copies by
Natuleya-Team
of Christian Brethren churches
in Zambia

Cost

K3.00 per copy

Enquiries, Comments etc.

Natuleya, - Managing Editor -,
PO Box 380142, Chilense, Lusaka
Cell No. 0977-606327
Email: peterkabungo@yahoo.com

Website / Facebook

www.natuleya.com / Natuleya

Copyright

Any article might be photocopied or otherwise reproduced, as long as its content remains unchanged and the source is indicated clearly. Illustrations or photos that carry a copyright note are not to be used unless permission has been granted by the owner.

Disclaimer

The opinions of the authors featured in "Natuleya!" do not necessarily represent those of the Natuleya Team.

Permission

The following texts have been used with kind permission of:

p.2+32: Paul White Publications
p.12: www.conradmbewe.com/2012/10/our-criminal-evangelical-silence.html

p.21: from "The Disciple's Manual", W. MacDonald, GFP 2004

(otherwise as indicated below the respective article or unknown)

The following illustrations / photos are copyrighted to:

p.8+10: by Horace Knowles,
Additions and amendments by Louise Bass,
The British & Foreign Bible Society
p.16-17: Graham Hind, UK
p.21-23: Flint Musheni, Kasama
p.25: Lennart Nilsson, Sweden

MWAISENI !

Kuli Bakabelenga besu!

"Ukupanga Abasambi!"

Icalenga ukuti tutwalilile ukukwata abantu muno calo abakwikalamo mulandu wakutila twalikwata abantu abo abakwata abana abo bakansha ifyakusunga ubuumi bwabo bwino bwino. Abo nabo ilyo bakula nabo bafyala abana abo bakalakansha. Ici capilibula ukutila inkulo imo yabula ubupe yapelwa ubwakuba nomweo yabupela kunkulo iyakonkapo mukumona ukuti abana babo bakanshiwa ukuba abantu abengaisunga nokuba abakwafwilisha abantu muncende umo baleikala.

Munshila imo ine ukusanduluka nokumona pabuyo bwakuntansi fyapelwa kucilon-ganino. Shikulu Yesu Kristu aitile uyu mulimo , "Ukupanga abasambi". Aebele abantu abo akanshishe pamayaka itatu ukuya nokulenga abanko shonse ukuba abasambi bakwe, (Mateo 28:19). Kibili efyo Timote aitilwe nokukanshiwa nomutumwa Paulo pamo nabalamendo banankwe bambi – abo Paulo alecetekela ukucita cimo cine kuli bambi – (2 Timote 2:2). Abantu abakalamba nangu abena kristu abakwata ubwihibilo balaposa inshita namaka yabo ukusha babika ubwihibilo bwabo mubena Kristu abanomba- ngenshila Lesa afwaya iya kukulilamo Icilonganino nokucilenga caba icaikatana, icilekula kibili icashipa - (abena Efeso 4:11-16).

Pebula ilyakubalilapo, namumona icikope camwana umukashana uyo uulesunga abana banankwe. Kibili namumona mucikope cimbi intungulushi iyo ilebomfyia inshita yaiko capamo nomubomfi wanomba. Ici cakutukoselesha ukubomba umulimo Shikulu Lesa atubikila pano calo ukubomba, ekutila ukuposa inshita yesu mukwafwa abanensi mukubakula nokubalenga ukuba abasambi.

Icilefwaikwa ukucitwa

Ngefyo ukushingashinga kulemoneka mumulimo wakupanga abasambi mufilonganino fyesu efyo nobuyantansi bwa kusabankankanya "Natuleya" buli pamayaka ibili iyapita. Kuli ifintu ifingi ifyalenga. Eico ukufuma ino nshita ulu lupapulo Iwesu ulwa "Natuleya" lyakulapangilwa ku Luapula Province, uko kwaba Ifilonganino ifingi ifibelenga ili pepala lye lyashi kibili ukuli mupepi nemisumba ikalamba uko tushita ifibombelo. Uku-fuma pali ili pepala lye lyashi ifyalenga pabula (g) natubwelela kumusango twatendeke uwakulafumya ilipepala lyelyashi panuma yamyeshi itatu nga inshila yakuseksha bakabelenga besu abo abaleya balefulila-ko fye. Mukwai tulemilomba ukuti mupepele abantu bonse abali mumabumba aya lekan-ekana ayalebombela mukupekanya, ukupanga nokusabankanya, ukubikapo nabakalemba bamalyashi nabakelula. Bonse tulesam-bilila, kibili bonse cila umo umo twalikwata ifintu fimbiri ifyakucita mubwikashi bwesu. Eco bonse tulekabila Lesa ukutupela amano namaka ayakubomba uyu mulimo.

Kabilis twalisangako ipepala linono ilyelyashi ilitwa "Nombaline" umo mwingabelenga ubunte ukufuma kubantu abalekanaleka-na mpanga yonse pano isonde. Eico mulelisanga natubika ilipepala muli cila lupapulo Iwesusu kuli cila kabelenga onse. Namukwata insambu yakubalembela ukulapoka ututu-mapepala ukufuma kuli bakalemba ba Suni magazine.

Mukwai Lesa engalamupala konse uko muli!

Marco Vedder
Kalembe mukalamba

CONTENT

2 Utulengo: Icibumba cikalamba
4 Ukupanga abasambi mucilonganino
6 Ukuba umusambi nokupanga abasambi.
8 Nga cakuti twafilwa?
10 Amafyia ayali mulupwa Iwakwa David
12 Umulandu wakwikala tondolo
14 Ukuipela pa mulimo: Ni banani? | 16 Icikope icikalamba (Poster)
18 Ifyakumwenako fya cilonganino icilekula
21 Langa lelo wilufyanya
24 Ukuponya amafumo
27 Kachema no mwana wakwe
28 Kensha wandeke nomwana umukashana
29 Ukulanda na Lesa |
|--|---|

Umulimo wakupanga abasambi ku cilonganino ica pacifulo

Umulimo wa kupanga abasambi waba pamilimo iya cilonganino iyaba iikalamba nganshi pa ncende apali fye ponse. Icifumamo kukula kwa lukuta, ukusandulula, ubutungulushi elyo ne senge lyabwananyina pa lukuta.

Tulemona ukufina kwa uyu mulimo ukufuma ku kusosa kwa kwa Yesu Kristu muli Mateo 28:19 apa epo atile, "Kabiyen kalengeni abanko shonse ukuba abasambi bandi, mulebabatisha mwi shina lya Tata, nelya Mwana nelya Mupashi wa Mushilo, mulebakonomesha ukucita ifyo namwebele." Ici ukwabula ukutwishiwa nacikuma abantu ba mitundu yonse abali nge cilonganino apali ponse apo bali elyo nabali ukutali. Icishinka icili apa cawkishiba ukutila cila mwina Kristu mu mulimo wa cilonganino uwakupanga abasambi awfile ukuipelesha mukupepa, mukuba ubunte, mwi senge, mukusambilila icipingo, mukushinshimuna elyo na mukukula kwakwe ukwa ku Mupashi.

Twalimona kibili ukuti takuli ifintu ifingi ifilecitika mu filonganinino ifingi ukulosha ku mulimo wakupanga abasambi. Neci mulandu wakuti ukulenga abasambi mulimo uwacila napa kuba fye abena Kristu, ukusangwa fye kumapepo, ukusambilila icipingo, ukulanga ubunte, uku-

shinshimuna elyo nokubikapo ne milimo imbi iya cilonganino. Pa mulandu wa ici calilenga no kuti tupuse ukufuma mwi funde likalamba ilya kutumwa. Nangu ukubila kuti kwacitwa ukwabula ukupanga abasambi lelo ifunde likalamba lyashintilila pakupanga abasambi, kibili ukwabula uyu mulimo ninshi ukulenga abasambi teti kupwililike nakalya.

Cikankala ukumona ukuti, intungulushi sha filonganino pamo naba kashimika baba kuntanshi mukulenga amabumba yabasambi mu filonganino fyesu. Ukutunguluka kwa uyu mulimo kushintilile pa kutungilila kwa bakalamba. Abakalamba, ba Deacon naba kashimika bafwile ukumona ubukankala bwa uyu mulimo kutenda ka ukuubomba.

Mutubungwe twa basambi tulingile twabomfyia ifitabo ifyalembwa mukwafwilisha uyu mulimo. Icakumwenako ca mabuku yamo yamo ayalembwa naba Billy Graham (Ukwikala muli Kristu); Campus Crusade for Christ (Amafunde Chine aya mupashi); Amabuku yaba ACC nangula ba CCP; aya Bakatanda (Sowers)- (Ifyo umuntu engakeshesha Lesa no kukula ku Mupashi). Ifi fitabo fikafwilisha abasambi besu ukulanga icitetekelo cabu elyo no kwikala abapalwa mu maka yakwa Mupa-

shi wa Mushilo. Elyo kuti twalaebako abantu pa mbila nsumma no kukanshako bambi. Ici kuti caciwa nga cakuti balabelenga ifi fitabo ifyo ifingabafwa ukukusha ubwishi-bilo bwabo pali Lesa napakufwaya kwakwe.

Apo apashili nangu kamo akalecitwa ukulola ku mulimo wa kukansha abali abacece muli Kristu mu nkuta, tulekabila ukupanda amano yakuti ukupanga abasambi kufwile kwashintilila pali ifi fitputulwa, ipusukilo, ubutungulushi, imbila nsumma, amapepo, ukupanga abasambi, ukulanga ubunte, ifikomo ifya bushimikishi, ukutungilila umulimo wakwa Shikulu, ifunde likamba iya kutuma kukanalama, ukukula kwa cilonganino, ukukula kwa cila muntu no bwishibilo busuma ubwapali Lesa elyo ne ntambi shesu.

1. Ubulondoloshi bwe shiwi lya 'Ubusambi'

Ilyo tatulaya pa ntansi, natubale tulolekeshe pali ili shiwi no kulilondolola no kukwatako ubwishibilo ubwa fintu tulelandapo. Ukulingana na Kuhn mwi buku lyakwe ilitwa "Ubukankala bwa kutandalila," alondolola ubusambi muli iyi nshila:-

(a) Umusambi: mwina Kristu uulekula mukupalana na Kristu, aletwala ifisabo mukubila imbila nsumma, kibili alebomba mukutwalilila ukutwalisha ifisabo. Ifi kuti fyaputulwa pamo ngefi:

- Afwile aba muntu uulekonka Yesu Kristu no kuba inte mu Mupashi wa Mushilo.
- Afwile aba uwpalana na Kristu.
- Afwile ukuba umusambi.
- Afwile aba uwaikanya.
- Afwile ukuba muntu uusangwapo iyo alefwaikwa.
- Afwile aba uwatemwa Kristu ukucila fyonse.
- Afwile aba uwatula inshita yakwe ne fikwatwa fyakwe pamulandu wakwa Yesu.
- Afwile aba uwaipela ukulofya umweo pa mulandu wakwa Yesu Kristu.

(b) Ukupempula: uyu mulimo wabu Mupashi uwakulenga uwasumina nomba ukuba uwalimbwa mu citetekelo.

(c) Ukutanda: umusambi afwile ukuba kakansha wa bana bakwe abaku Mupashi pakuti abafwilishe nabo ukulasandana nangu ukula panga abasambi nabambi.

2. Ukushininkisha ukwepusukilo

Uyu e mulingo wakabalilapo uwa busambi. Ili sambilisho lyafwilisha intungulushi mu filonganino ukumona ukuti abasumina mu cilonganino bashininkisha ipusukilo ukwabula ukutwishiha ukuti bushe balipusuka nangu iyo. Ukushininkisha ukuti abo abalekanshiwa bali abapusushiwa icine cine. Munshila imo ine abo abalekanshiwa bali nokumona ukutila abantu abo nabo balekansha balepokelela amasambilisho yamo yene mu nshila imo ine. Ifipande fikalamba mukusambilisha ubusambi fifwile fyasanshako ne mitwe iyi ili apa:

- Umweo wa tuyayaya (1 Yohane 5:11-13)
- Ubwana (Abena Roma 8:14-17)
- Ukwelelwa ku lubembu (1 Yohane 1:9)
- Ukkwata Ifishinka tefyo ngumfwa fye ifintu iyo (Abena Kolose 2:6)
- Ubunte bwakwa Mupashi wa Mushilo (1 Yohane 4:13)
- Ubumi ubwapilibulwa (2 Petro 2:2, 2 Korinti 5:17)

Cabulanda apakalamba pantu abantu abasumina abengi mu filonganino tababa abalim-

bwa ecalenga no kuti tukwate abantu abengi abashininkisha ukupusuka kwabo; ukwishiha nga cakuti bali no kuya ku mulu nangu ku mulilo. Eico tulingile ukufundi-sha abantu ukwishiha ifyo ukupusuka kupilibula. Tulingile ukulanda pa mwenso wakulwala ne mfwa pakupapela isubilo ne cishinka muli Lesa. (Amalumbo 9:1; Amalumbo 23; Abena Efese 6). Abantu abengi baliti-tikishiwa no mwenso ne ngulu, ukusambilisha kwa cine kuti kwabafwa ukwishiha ukuti aba bali babomfi bakwa Satana kibili umulwani uyo uwaba uwacimfiwa. Kanshi tabali nokuba no mwenso iyo.

3. Ukutwalilila mukusambilila icipingo na mukupepa

Ubuyo bwaba mukusambilila icipingo kwafwilisha umwina Kristu ukumona ubukankala bwakukwata akashita eka na Lesa kibili no kumona ifyo engasanga iyo nshita. Amalembo ayali pamo ngaya kuti yaba ayak-wafwilisha ukumona ubukankala: (Amalumbo 1:2; 119:147; 1 Petro 2:2). Afwilisheni uwasumina nomba ukulapekanya inshita yakuba na Lesa, iisuma kibili ne cifulo icisuma. Mwafwilisheni ukwishiha ukwasuka amepusho ayengamwafwa ayali nga aya: Bushe kuti nacita shani pa fintu ifyo nabelenga lelo? Bushe yalemfunda shani pali Lesa Tata, Umwana no Mupashi wa Mushilo? Abakalamba bafwile ukumwafwa ukupepa ukumona pa fintu ifyo Lesa amusambilishe mu mashiwi acilabelenga bamukoseleshe ukupepela no kukabila kwa bantu bambi pakashita kamo kene.

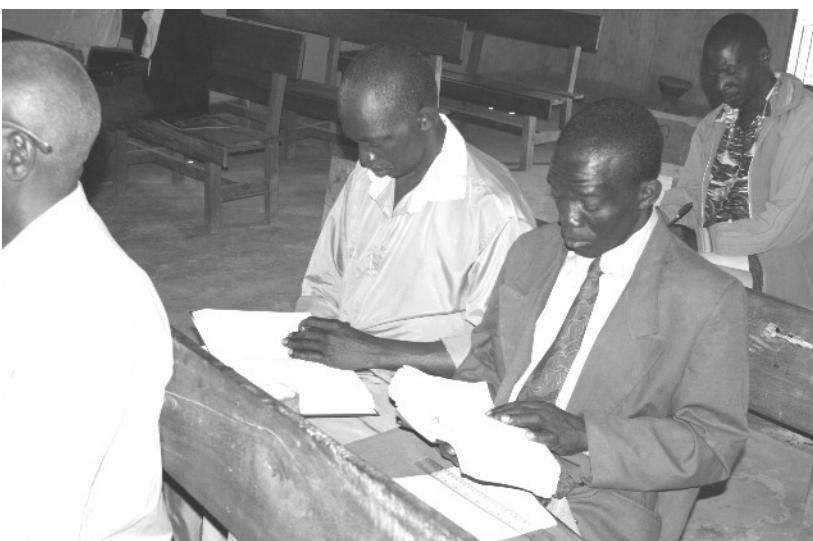
4. Umutengo wa mulimo wabusambi

Abakalamba bafwile ukufunda abena Kristu banya ukuti ukuba umusambi kwalikwata icintu icifumamo. Pantu tacaba ica yanguka. Eico pakuba umusambi cikabila ukuba nokuipelesha ukwashika, ukuba ne micitile ipya, ukukwata akashita, amapepo no kushipikisha. Eico:

- Ubusambi kumfwila Yesu Kristu – Mateo 28:19-20
- Ubusambi kuipelesha onse kukufwaya kwa kwa Shikulu – Luka 14:25-35, 9:23
- Ubusambi kupenda ifintu ifikafumamo – Luka 14:28-32; 9:47-62
- Ubusambi kuipelesha kwa kulanga ukutumwa ukwafikapo kuli Lesa.

Mu Lupapulo ulukakonkopo tuli no kumona pa masabililo nayambi ayengafwilisha ukufunda abasambi.

P.K. Lusaka

UKUBA UMUSAMBI NO KUPANGA ABASAMBI

Inkumbu shakukwata abafyashi abaishiba Lesa

Nakulile nabafyashi abalekonka Yesu Kristu mubwikashi bwabo ubwa cila bushiku. Abafyashi batusambilishe ukupepa pamo nabankashi bandi nabamunyina bonse, baletubelengela icipingo elyo twaleya nabo capamo kukulongana kucalici. Twaleombela pamo incito kibili twaletuya pamo nabo umupila wakumakasa elyo na mumangalo yambi twaleangalila pamo. Twalekwata inshita iikalamba iyakulanshanya pamo nabo, elyo kibili naleipusha icili conse kuli bena – efyo nalemota. Bena balengipusha kibili balenungika ilyo lyonse bamona amafya mumicitive namu bupekanyo bwandi. Ilyo nali nalimo nemysaka ikumi naibili (12) bamayo batendeke ukulansenda ilyo baleya mukupela utuypala twa mbila nsuma kunganda nenganda mumushi wali mupepi. Naine naleyia nabo. Ilyo nacilile pa maka ikumi limo na ine (14) abafyashi bankoseleshe ukulatandalila nkashi yesu umo umukote mucalici cesu ubushiku bumo cila mulungu nga nafuma ku sukulu. Nalebfwako utucito utunono kibili nalesansamuka ilyo naleba mumuputule wabo umo balebika amabuku. Nipali uyu wine mushinku nafwaishe ukubatishiwa. Batata bene ebantungulwile kuli Yesu Kristu kibili ebambatishe no kumbatisha pali iyi ine nshita. Ifi efyo Lesa atungulwile abafyashi bandi ukuncita ukuba umusambi pamo ngefyo Paulo aebele Timote muli 2 Timote 3:10, 11 'Lelo iwe wakonka isambilisho lyandi, imibeley yandi, ukupanga kwandi, icitetekelo candi, ukutekanya kwandi, ukutemwa kwandi ukutwalilila kwandi, ukulamatwa kwandi, ukucula kwandi..."

Ifyo Priskila na Akula Bengamoneka llelo

Ilyo nali ne myaka ikumi na mutanda(16) nasangilwe kukulongana kwaba minshioni ukwali mumainsa ukwabelele kukapinda kakulyo akamucalo ca Germany. Uku eko twa afwilishe umubomfi uwaleshimpfa inkuta uyo uwaitile abantu kukulongana, twalandile nomuntu onse uyo twakumenye munshila, twapele utuypala twambila nsuma twashitishe amabuku, twaimbile inyimbo nokubomba imilimo iya lekana lekana iya kutwafwa ukulanda nabaume elyo nabakashii palwa kwa Kristu. Ico nine nalipo umwaice nalipo kibili nine nalefwaisha ukusambilila, intungulushi yaposeleko amano sana ayakusambilila ifya kubomba kibili twalelanda libili libili. Nalitemenwe iyi ntungulushi pamo nolupwa lwakwe ulunono. Panuma ya uku kulongana, papitile fye imyeshi mutanda (6) ilyo nakabili bangitile ku kulongana na kumbi ukwa mwaka upya. Nakabili nasambilileko na fimbii ifingi. Nabafwile mu fintu balefwaya ukufikilisha kibili nasekelele pe senge twali na lulya lupwa lwa bwina Lesa. Ukutula apo, ilyo kwaleba inshita sha ifyo ishakulongana twalesangwa nabo, limo limo balendalika ukubatandala. Twalepandashanya amano kibili twatampile ukula akana amano pamulanduwa milimo yabu minshioni ("Mission Information Service,") twalelansanya napa milimo ya mu filonganino fyesu. Angagafwile ukusambilila ukupekanya no kutungulula ukusambilila kwa Cipinga (Bible Study) ilingi line twalebomba bonse. Pakubalilapo nalemona ifyo alebomba elyo panuma batendeke ululabafwako. Panuma ya ifi batendeke ukundekela ukubomba elyo nga napwa balanjeba ifya ciwamamo nefyo mwifile ukucita bwino. Ili senge pakati kakwa Paulo na Timote wakwe uwa ino nshita lyatwalilile pa myaka iyingi. Naleipusha ukupandwa amano libili libili – ilyo nalekabila imilimo yakusambilila, pakuselela ku nganda imbi ukwakush-

impa icilonganino, pa kuupa kwandi, ilyo naishileingila mu mili-mo wa mbila nsuma (missions) mu calo ca D.R. Congo. Tatwaleikala mu ncende imo lelo twali mu pepi mu mitima na mu mapepo.

Kibili bangishibishe ku ba bwananyina bambi abo nali nokusambililako. Icakumwenako, bansendele ku masambilisho yabu "minshioni" uko uwalesambilisha ashimpile ifilonganino ifingi mu fyalo ifina mupalamano. Abo ba munyina balì abak-wafwa sana kuli ine pamo nga ne walefwaya ukubomba na bantu bambi. Bansambilishe ukuba uwaku tontonkanya pa cipingo ne misango pa muku umo wine, ukutontonkanya sana kwati fintu umutumwa Paulo acitile.

Kuti nalumbula abengi ababikile inshita na maka yabo mu mweo wandi. E musango Lesa anengele mu kupangwa umusambi. Lintu ifi fyalecitika nali no mulimo naine, nali no kupanga abasambi naine.

Ukutendeka ukupanga abasambi

Ica cishinka, nshali Shikulu Yesu Kristu. Nshabombelepo na basambi ikumi na babili pa nshita imo. Kibili nshali umutumwa Paulo. Eco naliye icakubombela bambi ukulingana napo Lesa umwine amfishishe. Ilyo nali intungulushi ya misepela pa myaka ikumi na cine konse konse (18), naleafwilisha abaice banandi mwi bumba lya misepela ukuti beshibe ishiwi lyakwa Lesa bwino. Ilyo nafikile pa myaka amakumi yabili (20) naselele ku cifulo cimbi mulya mwine mu Germany no kwafwa ibumba lya bena Kristu ku ncende kulya kwine ukushimpa ulukuta. Impendwa ya bana be sukulu abengi baishile ishiba Shikulu. Naleenda no mulumendo umo ifi, pakwikala nankwe inganda imo catulengele ukukwata inshita iyi kalamba iyakulapepele pamo no kulanshanya pa buyantansi na mafya yali mu myeo yesu. Twaesesh ukucita ifyo Paulo acitile ku Bena Tesalonika. Ifyo alembelie muli 1 Tesalonika 2:8 ati: "Twabekelwe mukumupelapo te mbila nsuma yakwa Lesa yeka, lelo ne mitima yesu ine, pakuti mwaishileba abatemwikwa kuli ifwe."

1 Tesalonika 2:8
**"Twabekelwe mukumupelapo
 te mbila nsuma yakwa Lesa
 yeka, lelo ne mitima yesu ine,
 pakuti mwaishileba
 abatemwikwa kuli ifwe."**

Tulekabila ne nkansi shesu muli uyu mulimo!

Twali no bwafya bumo. Tatwakwete nangu umo umwankashi pe bumba lyesu uwakubomba na bana besukulu abankashi ubatampile ukukonka Kristu. Te kuti mu cine fye mwikal mupepi no mwanakashi ku kulanshanya. Eico twaipwishe Lesa ukutwafwa. Twaishile ishibana ne nkansi mu mumusumba uwali mu pepi, uyo twaishile ipusha nga kuti atwafwa. Alisumine elyo twatendeke ukubombela pamo, ukulolekesha sana sana ku bana besukulu abakashana. (Panumba ifintu fyafuntwike mu musango wakuti, ilelo eu letusunga pamo pene na bana besubane (4)... awe kwena ili nalyo lyashi limbi...). Ici catulanga isambililo ilisuma sana. Ca cishinka twalekabila inkashi ukuibimba mu mulimo wa kupanga abasambi. Ee, imilimo ya kutungulula no kufunda apali ibumba yapelwa ku baume beka. Nangu cibe ifyo kuli imilimo imbi iyi lekabilwa bana mayo ukubomba mukwangufanya. Kibili ukupanga abasambni munkubatema no kufunda abena Kristu abapya mulimo wa fwebonse! Na nomba umukashi wandi alakumana na ba namayo, mukubelenga icipingo, ukupepa, ukulanshanya amafya ya bwikashi no kukolessanya. Ukupanga abasambi takukabila ubupekanyo bwa mpiya ishingi, motoka, nangu icisebele apa kushimikila – umuntu kuti abomba apali ponse apo ali, no kubomfyia ifili fyonsé ifyo akwete.

Ukuya pamo na balumendo

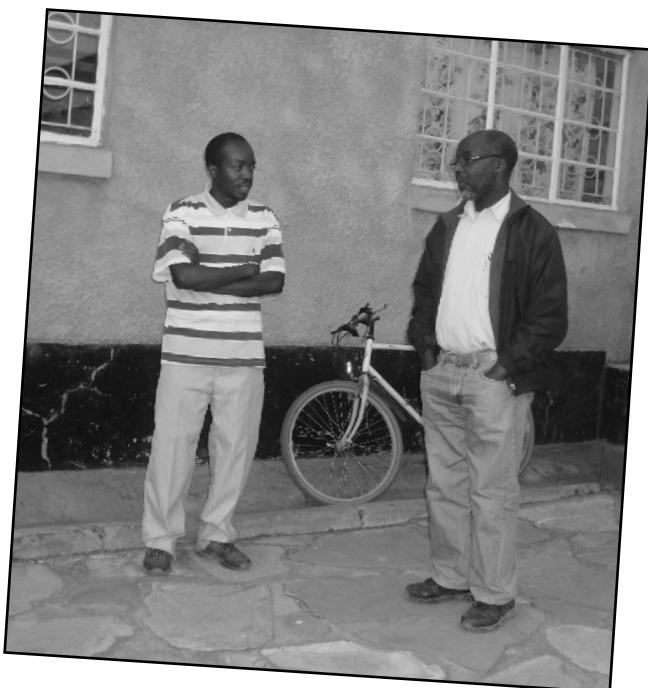
Ilyo naikeli ku citungu ca kukapinda ka kukuso (Northern Province) naleenda uka sana ukutandalila ifilonganaino, uko balengita ukuya mukusambilisha no kufunda ba membala. Ilyo eyali ishuko Lesa ampele iyakusenda abalumendo abalelanga ubukabilo mukusambilila no kufwaya ukuya pa ntansi mu bwina Kristu bwabo mu myeo yabo. Twalelala mu ng'anda imo, ukulya fimo fine, ukupekanya amasambilimo ya mu cipingo pamo, ukutandalila abena Kristu, ukukumanya intungulushi, ukushitisha ama buku, ukulungisha motoka, ukulangisha ubunkolanya bwakwa Yesu, ukuseka pamo, ukupanga ifibombe-lo fya kufundilamo, ukupanga ifilubo, ukufiwamy no kucita imilimo iyingi capamo. Bamfundile ululimi lwa cibemba ne ntaambi. Naine nabafwile ifyakusambilila amalembo no kutungulula amasambililo ya mucipingo mu musango wa kuti abo baletungulula kuti bafwaya itontonkanyo lyakwa Lesa abena. Nabafwile ifya kwipusha amepusho ayangalenga ukutontonkanyapo. Nabafwile ukutontonkanya ifilebakosela pakuti balepanga ukusalapo abene. Nabalandile ifyo intungulushi ibomba ne fyakutompola umutima nangu ifyo engacita pa mafya.

Nshakwata inshita? – Te chachishinka iyo

Inshita shimo tumona kwati tatwakwata inshita ukulanda nabena Kristu abapya, tulaba abapamfiwa ne milimo imbi, Naine wine efyo caleba. Lelo, naishile kutuluka ukuti, kuti nabomba imilimo yandi ilyo ninsendapo umulumento umo nangu babili. Eco nalecita ifyo mfwile ukucita no kupela abo tuli nabo pa nshita imo ine ukumona no kusambilila kuli ine. Lelo ici teti cibe kwati ni fintu Yesu actitile ilyo ali na basambi bakwe ikumi na babili (12) ukwikala nabo imyaka itatu (3 years) akasuba no bushiku – nanguncibe fyo – nshili Yesu.

Ubu e bunte bunono ubo abantu bambo abapele inshita yabo mu kungafwa ukuti mbe ifyo ndi ilelo, kibili nge fyo naesha ukucita cimo cine naine kuli bambi. Ndesubila ukuti ubu bunte kuti bwakoselesha bakabelenga abengi ukucita cimo cine. Kuli ba Timote abengi abalekabila na Paulo uku bafwa.

M.V. Germany

Marko 4:36-41

NGA CAKUTI TWAFILWA?

Lesa umuntu wa cine atwalilila na basambi bakwe

Ubusanso! - nangu iyo?

Panuma yakwikala alefundu akasuba konse tumona Yesu na basambi bakwe banina mu bwato nokwabukila bushilya bwa bembu wa Galile (ama vesi 35-36). Panuma ya ntamfu iyalinga icipupu (icali icikali ekulemba ukwaba muli NIV) caimine, nokulenga amabimbii ukuipuma mu bwato icakuti abasambi bali mu busanso bwakubunda. Mukupelelwa batendeke ukwita Shikulu ukubafwa uyo uwali nasendama ku cisolo, batile "Kafundisha bushe tausakamene ukuti twalaloba?" Umo kuti amona ukupelelwa kwabo nokupamfiwa ukufuma kufyo baleeba Yesu Kristu. Yesu Kristu nao mukwasuka ukulila kwa basambi bwakwe akalipile umwela no kutilalika bembu. Elyo aebawile abasambi bakwe pa mweso wabo no kubulwa ukutetekela. Mu mwenso uwangi, batampile ukutwishiwa Shikulu. Batile, "Bushe nani uyu uwakuti ne myela na bembu filemubela," versi 41.

Yesu Kristu - ali muntu uwapwililika

Mukulondolola Shikulu Yesu Kristu muli ili iyashi, Marko mu versi 38 alembele ukuti, Yesu alisendeme ku cisolo iyo abasambi baleshomboka ne cimwela cikalamba. Afwile alinakile nganshi panuma yakuposa inshita yonse iya kasuba alefundu ibumba ili kalamba. Nalala - ilipusho ilyaisa ku mano yesu iyo tumona pa mubele wabu Lesa, bushe Lesa cine kuti asendama? Icipingo apabuta calilanda ati Lesa tashipula. Mu Malumbo tubelenga ukuti, "Mona uulinda/uubaka Isreali tashipula nangu ukusendama." (Amalumbo 121:4) ESV. Bushe Yesu Kristu uwaba Lesa mu nshita ya kuponenvwa ne cipupu ico calengele nabasambi ukupamfiwa asendame? Ubulondoloshi bulanga fye icishinkia ici ukwishiwbika icakuti Yesu te Lesa fye umutuntulu lelo kibili ni Lesa umuntu uwapwililika. Ukusendama kwakwa Yesu Kristu cilangililo cakushininkisha bu muntu bwakwe.

Yesu Kristu - Ni Lesa uwapwililika

Bu Lesa bwakwa Yesu Kristu bwamonekela mu kwasuka abasambi abali no mwenso na mukukalipila umwela. Ilyo abasambi bamwene amenshi baile kuli Yesu no kutila, "kafundisha bushe tamulesakamana ukuti twalaloba?" Ilyo Yesu abukile mu tulo akalipile umwela no kuweba ukatalala shilili. Marko alembele fye amashiwi ayafumine pakawwa kakwe fye ayakutila "Ba umutende, ba shilili," v. 39(b). Napo pene umwela wapwile kabilii kwali ukukutumana pali bembu.

Ici cilangililo ca bu Lesa bwakwa Yesu Kristu pa filengwa na Lesa. Mu Mbila Nsuma yakwa Yohane tube-lenga ukuti, "Mukutendeka mwali Cebo, na Cebo ali ni Lesa. Ifintu fyonse fyalengelwe muli wene, ukwabula wene nga takwalengelwe akantu nangu kamo, akalengel-we... Na Cebo aishile ba umuntu no kwikalala mukati kesu" (1 Yohane 1:1-3 ESV). Kristu nga Lesa kalenga akwata amaka pali bembu, pamwela akwata na maka yakufitalali-ka nafyo fyalimubela.

Umutumwa Paulo mukulosha ku cishinka cimo cine mu Bena Kolose umo alembele palwakwa Kristu "pantu muli wene Kristu fyonse emo fyalengelwe mu mulu na pansi ya calo" (Kolose 1:16 ESV). Kalemba wa ba Hebere nao efyo alembele pakusonta kuli Kristu nga umo uyo icalo calengelwemo (Aba Hebere 1:2).

Kanshi Kristu nga kalenga wa fintu fyonse alikwata amaka pafintu fyonse fyalengewa e mulandu engakalipila umwela nao wamunakila.

Ukufilwa ukucetekela uyu Lesa Umuntu

Panuma yakukalipila umwela Yesu apilibukile ku basambi bakwe atile, "Bushe mulandu nshi mwabela nomwenso? Bushe nanomba mwabulwa icitetekelo?" V.40. Mumashiwi yambi, Yesu alebeba ukuti tabali nokusakama-na apo bali bali nankwe. Bali nakalenga wabo, Shikulu umwine wafintu fyonse, lelo moneni bena bali abapamfiwa ilyo amabimbi yaimine.

Ili lisambililo kuli ifwe ilelo. Tulekabila ukutwalilila ukutetekela Lesa temulandu nefintu ifikatumbuka mukutetekela kwesu. Mumbila nsuma iyalembele Mateo, Yesu alaile ukuba naifwe lyonse ukufika napakupwa kwa nshita(Mateo 28:20). Kanshi Yesu ukuba mubwato cakutwikasha ukuti kanshi tuli abacingilwa nangula cakutila pansiita shimo cimoneka ukukanaba ifyo.

Ukufilwa kwalilandwapo namumbila nsuma yakwa Marko. Nakuba nimu musango umo wine tumwenamo abasambi bafilelwe ukumfwilamo imilumbe Yesu abebele, 4:13. Ilyo tutwalilila ukubelenga tulanga ukufilwa nakumbi mumweo wabasambi, icakumwenako, 8:31-33 ukufilwa ukusumina inshila yakucapindama, nangu 9:30-37, Ukufilwa ukusumina mubutungulushi ubwakupyunga.

Mwisakamikwa

Ilipusho nili; Bushe ukufilwa empela yabusambi? Ubwasuko ukwabula ukutwishiwa, ni lyo, nangu fye panono! Lelo cashintilila fye pabwasuko uko twakwatapo. Kuti kwatulenga umwenso nangu kuti catupela amaka yakuya kuntanshi mumyeo yesu na Shikulu. Shikulu tacimupupa-sha nangu ukutendwa kukufilwa kwesu, aba uwaipela ukutwalililapo naifwe. Ilipusho lyakutila, bushe kuti twacita shani pakuti at-walililepo naifwe. Abo abatwala ukufilwa kwabo kuli Yesu balomba ukuti ababelele uluse nokubapela amaka yakucimfyia necacine balacimfyia. Lelo kuli abo bomfwila ubufi bwakwa Kasebanya nokumusuminisha ukuteeka imyeo yabo bena balacimfiwa. Icine fye, mumweo wakuba umusambi wakwa Kristu mulaba ins-hita ishakufilwa. Lelo amalembo yalatwafwilisha ukutwa-ku filwa kwesu kuli Yesu pakuti wene atusendeleko.

Muli 1 Yoane 2:1-2 umutumwa Yoane alebele ati, "Mwe twana twandi. Ndelemba ifi fintu kuli imwe pakuti mwibembuka. Lelo ngo muntu abembuka natukwata ubukota kuli Tata, Yesu Kristu umulungami."

Pamo pene namuli 1 Yoane 1:9, atile, "Nga tutila tatuli na lubembu ninshi tulaiibepa necine muli ifwe tamwaba, lelo nga tuyebelele imembu shesu wene wacishinka kibili mulungami kuti atulekelela imembu shesu kibili kuti atusangulula nakukulunga-na konse."

Bushe nomba tulesosa ukuti apo kukusenamina natukwata Kristu nga ndubulwila wesu kanshi kuti twaikalila mulubembu kumufulo fye? Awe mukwai nakalya! Munkalata yabena Roma umutumwa Paulo alitusoka ukwikala naya matontonkanyo yamusango uyu aya lubembu, atile "Nga kanshi tuletilla shani bushe twikalilile mulubembu kukuleka ukusenamina kufule? Nakalya! Bushe fwe-

bafwile lubali kulubembu twingekalilamo shani mulubembu?" (Abena Roma 6:1-2)

Cacine mukukonka kxesu Kristu kuti twafilwa lelo tuli na Wene nga ndubulwila wesu, uwisa mukutupuputula nokutupela amaka yakuti tumukonke. Cilasekesha nganshi ukusanga ukuti ishiwi Ndubulwila ilyabomfiwa muli 1 Yoane lishiwi limo line iyabomfiwa ukupilibula Mupashi wamushilo (mululimi lwaba Kiliiki e Palakeleto) icalola mukutila Umuntu uwisa kukwafwilisha, nangu uyo uwisa mukutusoselako.

Eico kanshi tufwile ukusenda ukufilwa nga icintu icakutulenga ukuya kuntanshi uko twingalinga nokutumbula ulubembu lwesu nokutwata ipange lisuma mumutima ilyakukabila ukukonka Shikulu ukupitila mukusenamina kwakwa Lesa. Natwibukishe ukuti Yesu ni Lesa umuntu icine cine kabili Muntu uwawililika. Abena Kristu baci Hebele bali koseleshiwe nganshi kuli aya mashiwi mukucula kwabo; "Eico apo tuli na Shimapepo mukalamba uwacilamo uwaishilepula mumyulu , Yesu Kristu umwana wakwa Lesa natwikatishe kucitetekelo ico twalumbwile. Pantu pano tatukwete shimapepo mukalamba uyo uushingat-sakamana mukunaka kwesi pantu tuli noyo uwatumkil-we munshila fye shonse isho naifwe tutunkwako- lelo wene ali uwabula ulubembu. Eico natupalamine kucipuna cakusenamina nokupama pakuti tupokelele uluse nokusanga ukusenamina ukwingatwafwa pansiita yaku-kabila kwesu." (Aba Hebele 4:14-16)

LCK, Samfya

*Kanshi Yesu ukuba
mubwato cakutwikasha
ukuti kanshi tuli
abacingilwa nangula
cakutila pansiita shimo
cimoneka ukukanaba ifyo.*

*Abo abatwala ukufilwa
kwabo kuli Yesu balomba
ukuti ababelele uluse noku-
bapela amaka yakucimfyia
necacine balacimfyia.*

2Samuel 13-14

Amafya yali palupwa lwakwa David

Nga twalapila Lesa kuti
atubelela uluse lelo
ukwikala kwesu kufwile
kwaba pamo namacushi
mumicitile yesu.

Panuma yakubembuka kwakwa David kuli Betsheba, ifintu tafyali bwino palupwa lwakwa David. Umwana uo Betsheba afyele alifwile (2 Samuel 12:15). Necakonkelepo palupwa lwakwa David pacitike imisoka. Nipali ici twamwene ubutungulushi mu mweo wakwe bwaba mubwafya. Tusombola ifyo tubyala (Galatia 6:7). Ukwipaya eyo no bulalelale efjalcitika na David nao nomba fyamucitikile. Lesa abelete uluse David imembu isho actitile; lelo amafya yena epo yali pali wene.

Ulubembu lulapanika umuntu ukucila napafyo abifishe. Muli uno mweo na munshiku shakuntanshi. Lelo nga twalapila Lesa kuti atubelela uluse lelo ukwikala kwesu kufwile kwaba pamo namacushi mumicitile yesu. Icakumwenako, umuntu limbi kuti apanga ubulalelale nouknwete ubulwale umbi, nangu engalila, alapila kuli Lesa lelo ukulwala ninshi nahwala pafyo acitile. Umupupu nangu engeba no kula pila lelo ifunde lyena ninshi lifwile ukufikilishiva iya pano isonde. Ibukisheni ulubembu lwalikwata amafya palwa luko.

Chapter 13

Amnon ali uwacushiwa nolunkumbwa kuli nkashi yakwe Tamar. Ngo mwana wa mfumu ali nokukwata abakashi abengi nga cakuti alefwaya, lelo amatontonkanyo yakwe yashintilile pali nkashi yakwe umofye epela. Tulasanga ukuti ilingi ifintu ifyo ifyabindwa filapamfya ukuti tuficite nga fintu Adamu na Eva baflilwe ukusunga ifunde nangu bali mu ncende umwali ifisabo ifingi mwibala. Baebelwe ati tekwesha ukulya ku cisabo ici lelo ifyashala fyena kuti mwalyako. Lelo Satana aongwele Eva ukutonta fye amenso yabo pakulya ku muti uyo bababindilwe ukulyako.

Jonadab, umunankwe wakwa Amnon pakumona ukuti Amnon umutima wakufwaya ukulungana nnenkashi yakwe nangu tali wakufyalwa nankwe, amupandileko amino yakuwayako inshila yakuti engamupelako inshita. Tufwile twaba abacenjela ilyo tulepandwa amano ne nshila yakusendelamo ifintu. Pa mulandu wa matontonkanyo yamo elyo na bantu bambo, tuleba abayonaula fwewene fweka. Pa mulandu wakwa Amnon elyo na mafya ayo aponenemo tapali icamwafwile mukupandwa amano kuli Jonadab. Mu ifintu fyone ifyo tucita muba ukulenga fimbii ukuba mubwafya nangu ukuba bwino. Lelo muli ili senge mwafumine fye ububi.

Amnon aipangile ngo muntu uwalwele, lelo aipwishe David ukumutuminako Tamar ukuya mupekanishishako ifyakulya. Panuma yakupwisha ukupekanya ifyakulya, Amnon aebele abantu bonse ukufumapo apo bali nokuleka ukuti olungane na Tamar.

Tamar apapatile Amnon ukulolela pakuti engaya ipusha nga insambu shakuti engamupa kuti shapelwa kuli

wene nao alikene ukuti engalolela ngefyo caci-
tike pali David na Betsheba uyo abembwike nao. Amnon
aonawile umweo wakwa Tamar pantu ali uwatontonkan-
yapo sana pakuissekesha fye umwine. Tali uwatemwa
nkashi yakwe. Ubukabilo bwakwe pali wene bwali bwa
lunkumbwa fye. Icitemwiko cifwaila abanensu ifisuma na
Amnon taletontonkanishisha umunankwe ifisuma.

Panuma yakulungana, Amnon aishilepata nkashi yakwe icabipisha, ukucila pafyo amutemenwe ilyo talabembu-ka nankwe. Ici caishileba cishininkisho cakuti uyu tatemenwe nkashi yakwe lelo ulunkumbwa elwaiswile muli wene tecitemwiko.

David afulilwe nganshi pafya citike pali Tamar (13:21) lelo tacitilepo icili conse. Nalimo aletina ukukalipila Amnon pamulandu wakuti nga amoneke nga mfundabuteshi. Ulubembu lulonapoka amaka mumweo wantungulushi. Ifi efyaba na mulukuta lwa cilonganino, kanshi cikankala kubaletungulula ukuba icakumwenako cisuma (1 Timote 3:2-10, Tito 1:6-7).

Panuma yakumfwa ifyacitike kuli nkashi yakwe, Abshalom alifulilwe icipesha mano nganshi ico icakutila pa myaka ibili tacitile icintu icili conse (2 Samuel 13:23). Pantu alelolela ukuti akasange inshita yakucita icilandushi. lelo amapange yakwe yali yakwita ulupwa lonse pakuti bese babombele capamo mukubeya impanga. Panuma bamunyina bonse baisa no kumukonka, aebele abalumen-
do bakwe ukuwa pali Amnon nokumwipaya. Apa twamona icintu cimo icacitike mu lupwa lwakwa David cabwekeshepo nakabili ukucitika. David abomfeshe abantu bambi ukwipaya Uria (2 Samuel 11:14, 22), ulubembu lwakwa David Iwabipishepo sana ukucilapo pamulandu

wakutila Betsheba umulume wakwe tacitile icabipa icili conse. Kibili ali umuntu uwacindama kibili uwamano.

Panuma yakwipaiwa Amnon, Abshalom abutwike ukufuma ku mfumu David. Ukubutuka kwakwa Abshalom kwaletete ubulanda ku mfumu David (13:37-39). Kibili ali wabulanda pafya citike kuli Tamar, imfwa yakwa Amnon elyo nokubutuka kwakwa Abshalom.

Abshalom aikeye munyina pamulandu wa lupato. Amon ifyo actitile fyali ifyabipa sana eco nokukandwa kufwile kwa-bapo ukukalamba. Lelo Abshalom asenda ifundu mu maka yakwe napakucita ici aletele ubulandu lupwa lonse. Ukukalipa umuntu cintu cimo icisuma sana kibili icalinga lelo tacifwile ukucitilwa mu lupato iyoo.

Lesa alatukalipila pakutila tubwelele mu nshila yakwe (Heb. 12:10) Na mulukuta mwine ukukalipila kufwile kwalola mukulanga ukutemwa pakutila ababifi babweseshiwe kuli Lesa (2 Kor. 2:6-7).

Panuma ya nshiku ishingi, David talelanguluka pali Amnon lelo pali Abshalom (2 Sam. 14:1), tulemona icitemwiko cakwa wishi pamwana wakwe uwatalibile nga ulya umwana wa lubile uwabwelele kuli wishi (Luka 15:20) Lesa alalanguluka pa lubembu. Eco tanaka ukulolela abana bakwe kukuleka bese kukulapila no kubwelela kuli Lesa (2 Petro 3:9). Bushe kuli ifintu ifyo mwacita ifymuletelia insoni? Bushe ici cilemulanga ukuti mwafuma kuli, kibili tamwaba nankwe ne senge? Ibukishe ni ukuti Lesa alekulolela ukuti ulapile kibili uluse lwakwe lukulu kukubelela (Amalumbo 130:7).

Chapter 14 – Abshalom abwelela ku Yerusalem

Joab amwene imfumu ifyakucita nafyafya. Nangu ali uwatemwa Abshalom lelo talefwaya ukuti abwelele ku Yerusalem. Umwanakashi balimutumine kuli David kulyashi iyaumfwike ukulosha kufyacitike kuli Abshalom, nemfumu yayanguyenye sana ukupingula pa mashiwi yapokelele pakuti namayo no mwana wakwe babe abantungwa (14:4-8). Napali ici David alelanga abantu ukuba abafilubo sana ukucila ena. Panuma yakubembuka na Betsheba ali umuntu uwafulwa sana ilyo aumfwile amashiwi ya mukankala ukwipaya impanaga yamupina no kupela ilambo kubatandashi (2 Sam 12:7).

Panuma yakumona bu bumbi munda bwakwe, David apele amafunde ukutila Abshalom afwile ukubwelela ku Yerusalem, lelo icabulanda David akene umwana wakwe ukubwelela neci cipilibwile ukutila tabawikishenye (14:24). Alingile ukwikala umwine mu ng'anda yakwe lelo te mucifulo caba wishi.

Pano tulemona David ali nobwafya ubwakukana belela uluse. bushe nico alefwaya fye ukumona ukuti Abshalom akandwa? Nga nomba cali cishinka, icakuti David talefwaya ukumona Abshalom. Tulemona ukuti tapali icishinka cakubelala uluse nangu ukuwikishanya. Ukubelela uluse cipilibula ukutila conse ico umuntu abifishe tacakebukishiwe. Ukuwikishanya kumoneka panuma abantu babili ilyo baba pamo. Neci calepilibula ukutila umo afwile ukubelela uluse umunakwe. Ngefyo caba ukuti Lesa nga akubelela uluse umubembu ninshi nakupokelela umupwilapo mu meno yakwe (Efese 1:3-9).

Panuma yakuposa imyaka ibili mu Yerusalem ilyo Abshalom talati akumane na Joab ukupoka insambu ku mfumu ukuya mumona (14:33). Joab amoneke ngo wali shibukombe pakati ka mfumu no mwana wamfumu uwabindwa no kubomba umulimo wakuwikishanya. Noyu mulimo uukankala uyo na Paulo atile emulimo twapelwa uwakuwikisha abantu (2 Kor. 5:18), neci calicilapo no kubila no kuleta abantu kuli Kristu mu lukuta (2 Kor. 5:20). Caliba icikankala ukwibukisha ukuti umubembu abwela kuli Lesa pakuti abevelwa uluse

nokubwelela mwisenge lya bena Kristu banankwe, 2 Corinto 5:20. Cikankala ukwibukisha ukuti ilyo umubembu awikishiwa kuli Lesa ukwelela ukwafikapo elyo kucitwa.

Lesa alitupokelela bonse ukupitila muli Yesu Kristu ukuba mu cinso cakwe nga kawikishanya wesu (2 Kor. 5:19, Kolose 1:21-22), umulopa wakwa Yesu Kristu ewatulibwile (1 Petro 1:18-19) ne membú shesu shalifimbawo (Abena Roma 4:7) ali tubika nga bantu abashaba na lubembu kabilu nga bashabembwike nelyo panono (Amalumbo 103:12). Kanshi takuli cakwasuka nelyo panono (Abena Roma 8:1), na Lesa alitupokelela muli Kristu (Efese 1:6).

Nga fintu naifwe batubelele uluse kuli Lesa natubale tubelele abensu uluse. Ne cipingo cilesosa mubelelane uluse nga fintu naimwe Lesa amubelela uluse. (Efese 4:32, Kolose 3:13)

Caliba ica bumibunda ilyo ifwe tatulefwaya kubelela abanensu uluse ulo tufwaya Lesa ukuti atubelele. Kwali kashima wandalama umo uyo babelele uluse pakuti ali ne nkongole ishingi lelo akakeshe umuntu uwamukwatile indalama ishinono. Neci ciletwibukisha ukubelela uluse nga fintu naifwe twaliba abalebelwa uluse (Mateo 18:23-35). Yesu Kristu aebele abasambi bakwe ati nga tamubelele abanensu uluse naimwe mwisubila ukubelelwa uluse (Mateo 6:14-15, Marko 11:25-26) Calasenda inshita iyitali kubena Kristu bamo ukwikala ukwabula ukukana kwata umutima wakubelela uluse, lelo balelaba ukuti imicitile yabo ileonaula isenge na Shifwe wa mu mulu uyo uubelela abana bakwe uluse.

Yosefe ali uwaipelesha ukubelela bamunyina mu filubo fyonse akwete nelyo balefwaya ukumwipaya no kumushitisha ne ndalama ngo musha. Lelo balengele abafyashi bakwe ukuba abankumbabulili nelyo uko ali ali nomweo,na Yosefe aba belele uluse, Uketendeka 50:17-18. Aishibe ukuti icukuku cakwa Lesa kuti cafumya ubusuma mu bubi (Uketendeka 50:20) ne fyafumune muli fyonse ifyacitikile Yosefe nabengi bapuswike ukufuma ku cipowe catebelele incende yonse.

Ukusondwelela

Natusambilileko kuma sambililo yapa mweo wakwa David.

(a) David asangile ukuti ulubembu lwalikwata amafya. Tusombola ifyo tubyala.

(b) Amnon asangile ukuti ulunkumbwa te citemwiko ca chishinka. Nga alilolela.

(c) Abshalom asangile ukuti Ukulandula kuletela fye amafya abantu abengi.

(d) David afililwe ukubelela Abshalom neci caletele amafya ayengi mu calo conse.

A.P./Scotland

UMULANDU TWAKWATA FWE FILONGANINO FIBILA IMBILA NSUMA BWA KUBA TONDOLO

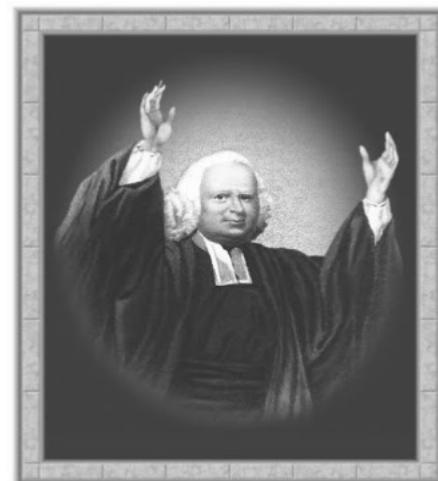
Inshiku sha bubifi

Natwishiha bonse ukuti, inshiku sha bubi nashiponena ifwe na kibili muli cino calo ca Africa. Abantu abashaishiba nangu kamo pafintu ifyo Abena Kristu abaimanina pa kubila imbila nsuma baimaninapo – ukufyalwa cipyapla, ukulapila, ukulongana, icitetekelo mu milimo, ukulungamikwa na bumushilo nemilandu naimbi; balingila mu filonganino ifya mipepele yesu muli cino calo ca Africa, icakuti ne shiwi lyakufyalwa cipyapla, lyalicefiwako panono ku musango unto Yesu alekumwenamo ilyo alesosa kuli Nikodimo. Icine cine ishi ninshiku shabubil!

Uko twafuma

Kale panshita imo muno mu Zambia, mu myaka yaba 1970 na mukutendeka kwa myaka ya muma 1980, kuti mwaya ku cilonganino ico babomfyia icegeleshi mukulongana pa bushiku bwa Mulungu no kucetekela ukusangwa ku nshita yakusambilila icipingo eko mwingomfwa ukushimikila kwa cishinka ukwa cebo cakwa Lesa. Kwena limbi kuti mwakwatako ubwafya bunono ubwakupusanako no tuntu tumo tumo uto balecita mukupepa kwabo. Limbi kuti mwafilwa uku-sumina nakuli fy-onse ifyo baleshimikilapo.

Lelo nangu cibe fyo teti mufilwe ukumona ukuti, paleba ukubombe-sha ukwakufwaya ukufika pa-kwishiha ubupilibulo bwa mashiwi ayo babelengele mu cipingo nokuyapilibula kuli bakomfwa pansi-ta shonse ishakusambilila icipingo mumashimiko. Kabilis kuti mwaumfwa no kukanomesha abantu pakulapila imembu shabo kuli Lesa no kuba ne

George Whitefield atile "Mufwile Mwafyalwa cipyapla" lintu kwali ukusumina ukukalamba mu 1800.

citetekelo muli Shikulu Yesu Kristu. Kuti mwasanga pampela ukuti tabamulengele ukufunda pafyo mulefwaya, lelo mulebwele-lamo namukulwa ku Mupashi.

Apo tufikile pali nomba

Ici tacimoneka ilingi mu nkuta ishingi ishitwa ukuti ishaimini-na pa kubila imbila nsuma muno Zambia pali lelo, tamusangwa ukubelenga/ukusambilila icipingo kabilis teti mutemwe no kufika ku mpela yakulongana kwabo nga cakuti mwacilako pakuti muyekolessiwa. Bushe bantu bangaa abalesendwa muli ifyo filonganino ifilelaya abantu besu ubufi ukuti bali nokuposhiwa ku bulwele bwa kashishi kakondoloka (AIDS), ukusumbulwa pa ncito, ukukwata icuma, nafigibipo? Bangaa abantu besu abaletulila ifipompo fya ndalamala abantu abetwa ati "ababomfi ba kwa Lesa", abo mucine nibapompwe balesendela fye abantu impiya? Bangaa

Ukucinda mu filonganino ekuli pa mulu pamo ngo kushinshimuna.

abantu besu abamona fye ukuti, ukushinshimuna kano fye abantu balecinda nokulisha fye ifilimba ifyo ifilepangafye icongo icilec-imfyanya fye ne nyimbo sha kucalo pamo nga ku Congo isha Lumba? Nibakashimika bangaa abashiba fye ukuti ukushimikila kano fye ukupata nge nkuba no kulandila nefisoselo na mashiwi aya pamulu no kulanda nga bena America nangu ebena Nigeria. Ifi eflecitika mu cilonganino.

Ndepashanya ukulufya kwa ino nshita na kunshiku shaliko ilyo ukubukululwa kwa bantu abakene imipepele yabo Katolika (Protestant Reformation) mu myaka yamu 1600. Abantu batendeke ukwisula mu filonganino mu bumbimunda. Bali abalufiwa naba shimapepo abo abalemoneka ukukwata ubwahibilo ubwaibela ubo abantu batendeke ukukonkelela. Ubuloshi bwatendeke ukuteka ifilonganino. Abantu abali abapina babalaile amalayo ayengi nga cakuti babula indalamu shabo isho bakwete-po batula ku cilonganino. Nokufuma mu ndalamala ishi ifikulwa fya lulumbi fyakulilwe ne ntungulushi sha mu filonganino kabilis shaikeli kwati ni mfumu nabana mfumu. Bushe ici te cimo cine ne filecitika ilelo mwishina lya filonganino ifibila imbila nsuma? Bushe limbi ninebo neka nedefimona ifi fy-onse?

Iciletumbukamo cakuti tuli ne filonganino ifi kana imipepele yabo katolika (ya bu protestanti) muli cila musebo uwaba mu misumba yesu, lelo tulemona icitetekelo cakubila imbila nsuma tacilemoneka iyo. Nakuba ifi filon-

Abeshibe ificitika muli ifi filonganino bapita balenunika fye imyona yabo kuku nunka kwa kubola kwa filonganino nokufilwa ukusumina ifi fintu ukucitika mu fikulwa ifitwa ati icilonganino. Twalikwata abantu abengi mu mpendwa fye abo umucele wabo walisunduka.

ganino fyalwike ing'anda ishaisulamo ububi. Bashimapepo muli ifi filonganino balepela amafumo abakashana besu, ukubeba ukuponya amafumo, ukulalanshanya nabafyashi babana no kusumina ukuti ilyashi lisebana ukupitila mukubapela amafisakanwa yandalama ishingi no muntu nangu umo teshiba. Abakashi babashimapepo nabo bamo baleshiba ukubikapofye ne ntungulushi sha muli ifi filonganino. Ilyo icilaka cakufwaisha ukumona mu kwiminina ku ntansi ukushimikila efyo nabashimikilwa bafwaisha ukusungilila bakashimika babo. Tamwaba na muli bene uulwisha ukukwata icilaka ca bulungami. Imikalile ya bubi eyo bekalilamo. Tamwaba ukusalapula kwa bantu abalufanya. Abeshiba ificitika muli ifi filonganino kunse ya filonganino bapita balenunika fye imyona yabo kukanunka kwakubola kwa filonganino nokufilwa ukusumina ifi fintu ukucitika mufikulwa ifitwa ati Icilonganino. Twalikwata abantu abengi mu mpendwa fye abo umucele wabo walisunduka.

*Ubusanso tepa mulandu
wakutila ifi filecitika. Ubu-
sanso bwakwikala fye tond-
olo pali ifi fyone ku bantu
abo abafilewa ukutungulula
icina bwingi.*

Moneni: Tube abantu abacishinka

Twalishiba ukuti imfila iitwa iyelupiya eilebilwa mu filonganino ifibila imfila nsuma. Twaishiba ukuti aba bene bantu abanunka ukubola ebo inonsha abali niba kashimika abampofu isho shibakonka nokubasha mu bupina ubwabipisha. Mukwai tecimbi pupupu ubwa muli bakapepa. Twalishiba kabilu ukuti 99% yakundapwa ukucitwa kuli bakondapa kwaba kwabufi. Twalikwata balupwa besu abo abali nokwikala inshiku ishingi pacalo nga cakuti tababebale ati na mupola no kubalesha ukunwa umuti pa bulwele bakwete. Aba bantu nintala misoka, ninkomi sha bantu. Mukwai aya te mashiwi ayo kalemba alepanga fye. Ifishinka fye epo fyabu ifyacine ifyaishibikwa.

Ubusanso tepa mulandu wakutila ifi filecitika. Ubusanso bwakwikala fye tondolo pali ifi fyone ku bantu abo abafilewa ukutungulula icina bwingi. Muno Zambia na mu Afrika mwine intungulushi ishali mukubila imfila nsuma isho ishafuma mu nshila shilasuminshanya na bantu icakuti tapali ico bengalandia pali ubu bubi ubututebelela. Bebaula ba politishani ukwabula ukufumya ubulwele bwakashishi ka bulwele ubuli mu filonganino ifibila mbila nsuma. Kuti baeba abena fyalu ukuleka ifya calo ukwabula ukweba abantu abalelepaula icilonganinino ukuleka ifyo balencia. Ilyo ukulongana no kumona kwa muli bupashi kulepamfyu ukuti ifi fintu fibe pabwelu, ukwikala tondolo kwalaba mulandu ukalamba.

Mu

*Ukulingana no kumona pa mfifi iyo
iituponene na kibili umo ifilonganino
fisangwiwe ukuba ing'anda shakubu-
tukilamo ba shing'anga, bushe ino te
nshita iyo abasumina muli Yesu (Evan-
gelical) bengalanda abati, "Nacipwa
fyafula ifi fine?"*

Ukulufya kwa nkulo yabana banono

Ubwafya bwakwikala tondolo ubulipo nomba bwalalenga inkulo yabana kukula abo abalekulila mu filonganino fya bantu ababila imfila nsuma bena balemona ukuti ifyo ifilecitika ninshi musango fye umbi nao uwakubelamo nga bantu ababila imfila nsuma, ilyo tecishinka. Ico mu filonganino umo bali tabamonamo no kusambilila icipingo ifyo kwaba, ukushinshimuna ukwabo ukwafina, na mashimiko ayaba aayashintilila pa cipro, pali Kristu no kufwaya abantu ukupela kuli Kristu. Pa mulandu wakwikala tondolo bakashimika abali no kwima bali nokulalwisha ukumona ifilonganino ukwisulamo ne mbushi te mpanga iyo isho ishilefwaya fye ukwensha ba motoka ba lulumbi pa bantu abapina abaleloba waya shimapopo alumbuke. Tabaishiba ukuti ni nomba line bashimapepo balaima mukubomba ku mulimo wabo uwabushi mapepo mu cishinka. Bantungulushi ilelo aba mu filon-

*Imilomo yakwa shimapopo ifwile uku-
londa ifya mano na bantu bafwile
ukupokelela kukanwa kakwe ifya
kubatungulula pantu wene ni nkcombe
yakwa Lesa wa milalo. Lelo nomba
mwafuma mu nshila". (Malaki 2:7-8).*

mukuf-

Tabaishiba ukuti ni nomba line bashimapepo balaima mukubomba ku mulimo wabo uwabushi mapepo mu cishinka. Bantungulushi ilelo aba mu filon-

ganino ifya mbila nsuma balelufya inkulo yonse iya bantu abakaele pamulandu wakwikala tondolo.

Ukwikala tondolo ukwa bashimapepo mu Isreali

Mu nshiku shakwa kasesema Malaki imipepele mu calo ca bena Isreali yafikile pansi nganshi. Lelo mwi tempele mwaleba abantu abengi abo abaleleta ifintu ifyalekanalekana ifyo baletula palufuba. Nomba ukupepa kwa kupepa Lesa kwaile kulefwa.

Abaleisa mukupepa baleibila fye Lesa, naba shimapopo balelekapo fye. Abali nabakashi tabaleba abacishinka kuli bena, balebalekafye apo belefwaila, bashimapepo nalyo line balifye tondolo. Pakulekelesha Lesa pa kupela bashimapepo ifilubo atile, "Imilomo yakwa shimapopo ifwile ukulanda ifya mano na bantu bafwile ukupokelela kukanwa kakwe ifya kubatungulula pantu wene ni nkcombe yakwa Lesa wa milalo. Lelo nomba mwafuma mu nshila". (Malaki 2:7-8). Lesa akabile fye ukuti besale ifibi fye tempele no kubwelela ku nshila shabo pantu ukwikala tondolo uku takwaiminineko Lesa nakalya. Tabasakamene ukuti ubukulu bwakwa Lesa bwali nokucilinganishiwa.

Nga Ifwe?

Kale sana pa nshita imo, inkulo ya bantu bakwa Lesa yamwene ukubola kwa ku Mupashi mu bantu no kusosa ukuti, "Cacilamo, Capwa." Namufyafumine muli uku kuilishanya kwa bantu emwafyelwe icaleitwa ukucinja kwa mipepele (Protestant Reformation). Nomba inkulo imbi yaimine iyo iyalemona imaisalile ayaishile ingila mu cilonganino ico icalekanya imipepele ibi no kulatendeka ukulaona ubumi bwa cilonganino. Inkulo ya bantu bakwa Lesa, kabilu nayo yaimine no kusosa ukuti, "Capwa, Capwa fyafula ifi fine," napa epafumine ukufyalwa kwa Evangelical Movement mu nshita sha myaka isha mu 1800.

Ukulingana no kumona pa mfifi iyo iituponene na kabili umo ifilonganino fisangwiwe ukuba ing'anda shakubutukilamo ba shing'anga, bushe ino te nshita iyo abasumina muli Yesu (Evangelical) bengalanda abati, "Nacipwa fyafula ifi fine?" Bushe kuti twaikala tondolo shani ilyo tulemona ukuti natutebelawa ne mfifi? Ukwabula ukutwishiwa Bu kusumina kwesu muli Yesu (Evangelical) ubwakwikala tondolo bwakutulenga ukuba aba mulandu kuli Lesa.

CM / Lusaka

*Kalemba wa ili sambililo alilanda pa fintu mumaka. Bushe
mwasumina kufyo alandilepo
nangu namukanako? Tulembe-
leni pafyo mwaumfwa pali face-
book, pali e-mail, nangu muli
kalata. Tulecetekela ukumona
ukulanshanya ukusuma!*

*Natuleya - Managing Editor
P.O. Box 380142
Chilenje, Lusaka.
Email: editor@natuleya.com
Facebook: Natuleya.*

Ukuipela ku mulimo wa Mbila Nsumma: Ni banani?

Pamyaka iiyingi iyapita Ifilonganino ifili mufyalo ifyo ifsileya pantanshi fyaishiba ukutila Umulimo wakutwala imbila nsuma wa baminshioni ababuta abafuma kufyalo simbi ifyo ifyaishibikwa ukuti fyaliya pantanshi. Pamulandu wa ico itontonkanyo lyakukabila abena Africa ukubomba imilimo yabuminshion cumfwiwa kwati kupumya.

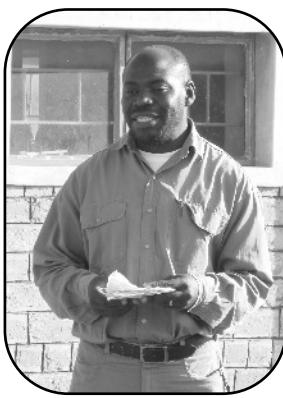
Icabulanda icalenga ici kukana umfwa icipingo ifyo calanda pali uyu mulimo wabuminshioni. Lelo Icipingo calitupela ifyakumwenako fya bantu abatetekete Lesa abo ababombele uyu mulimo abali nga Paulo na Barnaba nabambipo

Pa mulandu wa ici Ababomfi bakwa Lesa ukufuma mulukuta lwa Babwananyina batendeke akabungwe ka Kasama Christian Resource Centre (KCRC), Akabungwe kamilimo yakwa Lesa ako akaimanina pakusuntula icimonwa camulimo wambila nsuma mu citungu ca Northern Province ica muno Zambia.

Ukufyalwa kwa kabungwe ka KCRC

Ukulingana no kulanshanya kwacitilwe no mukalamba wa kabungwe ka KCRC Ba Felix Chiwela nakalemba wa ino Magazine ya Natuleya , batile icimonwa twalikwete ukutula ku myaka ya kunuma iya 1980, kabilii nakene kabungwe kapangilwe pakutilla kaleyafwilisha ukukansa inshila yakufuntwilamo imilimo mubali mu lukuta elyo ne filonganino fya Babwananyina pamo nafilya fyonse ifletwala imbila nsuma kuntanshi.

Ba Chiwela abo baba pansiita imo ine abakalamba mulukuta lwa Kasama Gilgal Church, icilonganino icaba mufilonganino ifitwa Christian Brethren, balundilepo nokutilla akabungwe kabo katendeke na Mark Davies umubomfi wakwa Lesa ukufuma ku Bulaya abatuminwe nakabungwe ka (C.M.M.L.) uyu mubomfi abombele mufitungu ifingi pamo nga Luapula elyo na Northern Province mukati ka calo ca Zambia. Ico Mark nentungulushi ishina Zambia shali muli aka kabungwe shaimaninepo ilyo katendeke (KCRC) kusunga no kubaka incende ne fipe fya Mission Fellowship Team (MFT), pamo nefipe fya kabungwe ka Kasama Crisis Centre (KCC), akapilibwilwe kuntanshi ukutila, Kasama Christian Community Care,(KCCC), Ukulolesha pamlimo ya misepela, ukumona pakusambilishako abantu imilimo imo imo, Ukulenga abasambi, Ukukansha intungulushi

shafilonganino nemilimo naimbipo ukulumbulapo fye inono. Aka kabungwe kangalilwa ne bumba lyababomfi ilitwa ukuti ---Ba Bod... (Board) iyo iyaba no mulimo ukalamba uwakutungilila no kucingilila ifipe ne ncende ukupitila mukupanga ifikomo fyakunka ifya mibombele namafunde yakabungwe. Nabantu basangwamo bafumishiwe mu kabungwe ka (KCC) elyo na mu (MFT) ebatungulula nokwangalila akabungwe ka KCRC ne bumba lyonse ilya babomfi.

Umulimo wambila nsuma ulingile wabombwa nga makwebo

Ilyo tulelanda pakutendeka kwa cibungwe ici ica KCRC Ba Chiwela basokolwele ukutila solwesolwe wa aka kabungwe (Mark Davies) apeleko ubwafwilisho bwakabalilapo ukufuma ku filonganino fya Christian Brethren ifyaba kunse yacino calo. Napanuma no waishile tola amalo mubomfi uwe shina lya Marco Verdder minshioni ukufuma ku calo ca Germany wene inshita imo asendele ababomfi ukufuma mufilonganino ifyapusana pusana ifyaba mucitungu cino (Northern Province) ukuya kucalo ca Germany uko ukwafuma uyu mubomfi ukuti bengamonako uko bengafway-ako ulupiya mukwafwa muli uyu mulimo.

Ukukanatwishiwa uyu mulimo ulingile ukubombwa pamo nga makwebo mukwafwa (KCCC) na (MFT) pa milimo iilebombeka nangu cali ifi tacali icayanguka pa mulandu wa kucepelwa ulupiya. Aya mashiwi yasokolwele no mubomfi ba Chiwela.

Batwalilile no kulanda ukutila pa myaka ibili KCRC tabatalile abapokelelako ulupiya ulwa uyu mulimo neci cali icayafya ukumboma mukufikapo pa mulandu wakuti imilimo yali iyafula sana

iyalefwaikwa ulupiya nemilimo yakusunga ifipe fyakabungwe elyo nokupanga ifikulwa umwakubombela umulimo. Balondolwele ukutila, umulimo ukumine wakumwenamo indalama umwali, Ukutaipa, Ukuteka Inkoko, Ukuteka Inkumba, twaile pantansi pamulandu wakucepelwa kwa ndalama ishalefwaikwa. Ne nshita kwali ukulanshanya ifintu ifyali fyabipa nganshi icakuti na babomfi abalebomba pamo nga ba Manager, Sales Officer, Administrative Officer elyo na General Worker tabalipilwe amalipilo yabo pa myeshi 7 neci catompwele ababomfi.

Ifyafikilishiwe ne fishafikilishiwe

Nangu kwali amafya ya musango uyu imilimo imo imo yalibombelwepo pamo ngo kukwata iofesi (office), elyo no mwakusungila ifibombelo fyaku bomfy, mukusambilishako abantu pa (KCRC) elyo na (MFT) ukufumyako ukulanda ukulosha kukucingilila kwa ncende amenshi amalaiti nokuwamya kwa ncende.

Ba kapyunga ba Isaiah Chalwe ababa niba membala bamu Board ya KCRC, batile nangu caba cakutila imilimo yaba Board kusopa imilimo, ukuceceta, ukulangilila, nokusminisha ifili nokucitwa mu KCRC ukubomba muboard takwali ukwayanguka pa mulandu wa mafya no kulundapo umulandu wakucepelwa ulupiya no kukana ba no mukosha wakwisa ku filey ifya cibungwe cikalamba kuli ba membala.

Ba kapyunga ba Chalwe ababa bakalamba pa lukuta lwa Kasama Gilgal Church (Icilonganino icaba mu lukuta lwaba Brethren) kibili incensi yamilimo yakuitwala pantansi ukwa filonganino bamwene ukutila ifintu fyalelanga kwati pali iyi milimo tapaba no butungulushi nangu fye panono.

Icakumwenako, takuba ukukumana ilyo icilye capekanishiwa, na bantu balesubilwa ukwisa tabalemoneka, no kuleta utusebo ukufuma ku KCRC takucitwa. Uku ekwali ukulanda kwaba Kappyunga ba Chalwe.

Kabili bakapyunga ba Chalwe balundilepo ukusosa ukutila, kabili icalundilepo cakuti naba Board takwaba ukubomfwila kubabomfi.

Elyo kwali ukwipusha pa mibombele yakumwenamo indalama ba kapyunga ba Chalwe batile amaka yakubomba tayali ayafula bwino, balundilepo nokutila pakutendeka kwali indalama ishapelwe mukwafwilisha kubantu abapele mukuitemwa ukufuma kunse ya calo mumulimo wa fyamakule lelo indalama shonse ishalefwaikwa tashakumene.

Balondolwele na mashiwi yakutila ubutungulushi nabo tabwaipeleshe ukufwaya inshila shakusangilamo indalama, umusango uwayambukila no mulimo wa Natuleya iyaposa inshita ntali ukwabula ukuti ipulintwe pamulandu wa kukanapekanya kwa fintu bwino bwino kukabungwe akatungilila uyu mulimo aka Advisory Team.

Ba Kappyunga batwalilile na mashiwi yakutila ne ntungulushi mu cibungwe cikalamba tashali ishakaba mukwafwilisha ababomfi (Management) ukufwaya inshila shakusangilamo indalama pamulandu ico nabo tapali icakuti bafwilishiweko ukupitila mundalama.

Icikalamba ico bamwene icakwafwa sana cakutila ukutampa cipyu cipyu mu milimo no kupitulukamo ilyo takulaba ukubikamo icuma icily conse. Inshila imo iyo bamwene kufuntula umulimo wakuteka inkoko ishingafika kuli 2 000, kibili ukubukulusha umulimo wa kutaipa mukubomfy ci-mashini ca Riso (a copy printer) ico icishalebomba bwino mukuletako ubukumu. Mukutungilila temulimo fye wambila nsuma lelo ne milimo fye iingi iyakwa Lesa.

No mutumwa Paulo na Barnabas ilyo bali palwendo lwa kubila imbila ku calo ca Cyprus, batuminwe no kutungililwa na bena Kristu ukufuma ku Antioke (Milimo ya Batumwa 13:1-3) ukwafwa ukupitila mu ndalama cintu cimo icifwaikwa nganshi mu mulimo wakwa Lesa. Lelo tefintu fye ifyo tukwete muminwe fifwaikwa kano amapalo ayalefma muli ifyo.

Tufwile ukwibukisha ukuti icifwaikwa te bwangi bwa cipao ico tukwete nangula ifya bupe ifyo tulepokelela kano amapalo ayo tulepokelela ukufuma kuli Shikulu umwine uyu uulenga umuntunse onse ukwikala umuumi. Eico kano nga twaba abaipela kukupela ku mulimo wa mbila nsuma mu ncende sha mupepi no kutali nga teifyo ninshi icimonwa cesu cikaba fye ica ba minshioni abafuma ku fyalo fya kunse.

FM/ Kasama

*Eico kano nga twaba
abaipela kukupela ku muli-
mo wa mbila nsuma mu
ncende sha mupepi no kutu-
li nga teifyo ninshi ici-
monwa cesu cikaba fye ica
ba minshioni abafuma ku
fyalo fya kunse.*

Bible studies - Discussion - Stories - News - Community - Skills - Language

Natuleya! Let's go!

Ukupitila mu Cipingo ku mikalile ya lelo - Through the *Scriptures to real life*

*Ngo muntu uo nyina
asansamuscha, e fyo ine
nkasansamusha imwe.*

Esaya 66:13

MAMBILIMA CHRISTIAN BRETHREN CONFERENCE (20–26 August 2012)

Umutwe: UMULIMO WACILONGANINO

Kwena icilonganino cilekula; cilefikilisha ubwite bwakwa Kristu ubwakufuma mu Jerusalemu ukuya ku Yudea na Samaria elyo na kumpela ye sonde. Mukubelenga kwesu twamona ukonaulwa kwa cibumba icakulekelesha ukutwala imfila nsuma ukufika ku benafyalo. Petro aitilwe ukukana cita akapatulula ilyo kabili aile nabena fyalo batatu kung'anda yakwa Koeneli ku Kesaliya. Abilile imfila nsuma kubena fyalo aiswile umuputule nabonse balitetekete – eku-tendeka kwacilonganino ca benafyalo. Lesa taba naka patulu la alitemwa abantu bonse!

Cacine mufyo tubelengele twasanga icilonganino ca benafyalo te mucitungu ca Yudea, lelo nomba nimumpanga ya benafyalo, mumusumba ukalamba uwa Antioke. Nomba Antioke ali musumba uukankala ukucefeshiwakofye panano-no ku musumba wa ci Roma elyo na Alekisandilia. Kabili yuu musumba wali nabantu ukufika nakuli 500,000. Wali pakati nankati kamakwebo nemilimo yakukabushanya. Kabili epakumanine nenshila shamakwebo ishingi. Uyu musumba wali mupepi na 30km ukufuma kululamba lwa Orontes. Lelo yuu musumba wali uwaisulamo ububi, uwaisulamo imipepe-le ya cisensi, kabili mwali ne tempele lya mipepele yacisen-shi ilyaleitwa Daphne, ilishali apatali nomusumba wine. Ni muli yuu wine musumba emo imfila nsuma yalefuma ukusalanganina kuncende shimbi, elyo na lintu tuletwalilila ukumona mu Milimo ya Batumwa tulesanga ukuti yuu musumba waisa ba umupeto wamilimo ya Mbila Nsuma kucalo conse.

Mukwai twalalolekesha pakusalangana kwacilonganino elyo namuli ici tulefwaya ukumona pafya kumwenako mutanda ifya cilonganino icilekula. Ifykumwenako ifingi ifif-waikwa ukupashanya ngatulefwaya ukukula nokufikilisha ubwite bwa kwa Lesa mumyeo yesu umo, umo na mukubombela pamo nge cilonganino - (belengeni Imilimo ya Batumwa 11:19-30).

Mu Milimo ikumi limo na ibili muli ifya kumwenako mutanda ifyacilonganino icilesalangana ukukonkana nokupakaswa no kwipaiwa kwakwa Stefani ngefyo tumwene mu cikomo 19 baendele ukufika ku Foinike, Kupro na Antioke, eico tuli na ba Yuda abalelanda ici Hela (Greek) abafu-lumwike ukutina ubucusi ubwaponene kabilo babwelelemo kufifulo fya ba Yuda. Baile baleshimika no kulanda kubena Yuda epela.

Nangu cali ifi kwali na bambo abafumine ku Kupro naku Kurene (North Africa) abaile ku Antioke kabilo bashimike ku Benafyalo, aba tabaleyafye ku baYuda, lelo naku bashili ba Yuda abalelanda ici Hela (Greek). Aba bantu balebila imfila nsuma yakwa Shikulu Yesu, elyo nga fintu tubelengele mu v.21 “*Kibili ukuboko kwa kwa shikulu kwali nabo, na bengi abatetekela bapilibukile kuli Shikulu.*” Ici catuleta ku cakubalilapo mu cakumwenako ica cilonganino icilekula.

1. Babilile Nsuma yakwa Shikulu Yesu ukwita abantu ukwisa ku kutetekela no kubulapilo (ifikomo 20-21).

Umwana wakwa Lesa apelwe kukulekelela ulubembu, kabilo pa muku umo wine balipilibwike, e kutila balilapile ku mikalile yabo iyakale no kupilibukila kuli Yesu.

Mwe bera Kristu banandi, ubupususho lyonse kwishiba ukuti ulubembu Iwesu lulatupatula ukufuma kuli Lesa, na Lesa alilipila umutengo wa lubembu pakutupela Yesu. Icitetekelo e cileta ukupilibuka ukufuma ku lubembu. Abantu bambo kuti baesha ukumweba ukuti ubupususho kupilibukila fye kuli Lesa, kabilo ukuti tacilefwaikwa ukulapila kabilo ukupilibuka ukufuma ku lubembu.

Icingalenga ukubililwa ifyalubana uko abantu besha no kubula abantu bambi ukusumina muli Lesa nga tiketi lya ku

mulu, pa kukana ishiba ukuti cila muntu no lubembu lwakwe wa mulandu kuli Lesa, kabilo ubukali bwakwa Lesa bukapingula ulubembu kabilo na babembu. Ibukisheni Petro mukushimika kwakwe ukwa kubalilapo pa kutendeka kwa cilonganino kabilo abantu batile: "Bushe tulecita shani?" Petro atile kuli bene, "lapileni, no kubatishiwa onse uwa muli imwe mwi shina lyakwa Yesu Kristu kukulekelelwe membu shenu, elyo mukapokelele ca bupe Umupashi wa Mushilo."

Mwe bena Kristu banandi nge cilonganino kabilo nga cila muntu bonse cilefwaikwa ukuipelesha ku kubila Imbila Nsuma yakwa Yesu Kristu ukwita abantu ukuti batetekelo no kula pila muli wene. Tufwile ukwisha ukuti imbila nsuma ya cine niyi, nga twamona abantu yabakuma kabilo bapusuka, elyo lyena twinga kabilia ukuisosa.

Cacine aya mashiwi nayatwalilila kabilo twasanga ukuti icilonganino caku Yerusalem calishibe ifyalecitika ku Antioke (cikomo 22-24) ca cine ici catutwala naku cakumwenako ca cilonganino icilekula na cimbi.

2. Batumine abantu abapelwa ifyabupe (ifikomo 22-24).

Apa twamona ukuti icilonganino icilekula catumine abantu abalinga abali ne fyabupe kuli uyu mulimo. Barnaba alisalilwe ukuya ku Antioke. Aali mu Yuda waku Kupro-uwaishibe ifya ntambi shabo ilyo aali ku Antioke.

Akumbinkenyi aba Yuda nabena Hela mu cilonganino ca muYerusalem. Ali uwatemwikwa kabilo uwacetekelwe pali uyu mulimo – Umwana wa cikoseleshi. Uktumako umuntu uwabula ubwishibili nga aliya bifishako ifintu ifingi.

Lintu Barnaba aishile kuli bene amwene ukusenamina kwa kwa Lesa ukwabombele muli bene kukuleta bene ku citetekelo, aali uwasekelela – ici e citetekelo mu Bena fyalo, kabilo ibukisheni ukuti ni Barnaba e waile na Paulo ukumubwe keshamo ku Yerusalem pashita umuntu nangu umo talemufwaya, kabilo aali no kumfwa kuli Paulo umwine ifyo Lesa amwitile ukubila imbila ku Bena fyalo. Teti tusunguke ico na Barnaba aali uwasekelela – alemona ubupekanyo bwakwa Lesa

bulebomba. Nomba natumone ifyo Barnaba abebele mu chikomo cha 23 – abakonkomeshe bonse ukwikalilila muli Shikulu ku kupanga kwa mitima yabo.

Mukusondolwela atile kuli bene, beni aba mushilo kuli Shikulu – ukubaka ubuyo bwenu, abashitelententa mu kupanga ku

kuya ne citemwiko cakwa Shikulu ku bantu bambi. Luka alondolwele Barnaba mu chikomo cha 24 – ati ali umuntu umusuma – ici casokolwele ubusuma bwakwa Lesa mu mweo wakwa Barnaba – kabilo aali uwaisulamo Umupashi wa Mushilo ne citetekelo. E muntu ali uwalinga kubomba uyu mulimo kabilo ne cilonganino caku Yerusalem calishibe umuntu uwalinga uuli no kuya. Kuli fye ifilonganino ifinono ifingasuminishako. Ifingi kuti fyasosa ukuti naifwe ni uyu wine twakwata. Natusambilile kufyo icilonganino ca kubalilapo ca citile.

Mu Zambia muli ubukabilo ubukalamba ubwakuti tumone abantu abatetumwa mu mulimo. Nomba ni bani tuletuma? Bushe tuletuma balya bantu abatucusha nge nshila yakubatamfishamo? – awe iyoo – ninshi abo bantu bali nokuyacusha nabo bakayako. Natucitambike kuli Lesa mu mapepo. Eico tutume abantu abapelwa ifyabupe ukuya bomba umulimo.

Ifyatumbwike mu kutumwa kwa Barnaba no kwikala pambo nabatetekela bwango calengele ibumba ilikalamba ilya bantu ukulundwako kuli Shikulu – natumone icikomo cha 24b.

"Ne bumba likalamba lya bantu lyalundilweko kuli Shikulu." Natumona ukuti bailundile kuli Shikulu – te kuli Barnaba – no lulumbi lonse lwaya kuli Shikulu.

Icilonganino icilefwaya ukukula cifwile ukukansha abantu mu cebo cakwa Lesa. Nabo bonse abalechetekela cali icikankala ukumona ukuti ba kushiwa no kulimbwa mu cine.

3. Baposele amano mukusambilisha ulukuta – (icikomo 26a).

Ici e cakumwenako ca butatu ku cilonganino icilekula – babikile amano pa kusambilisha impaanga. Barnaba akabile Paulo ukwisa mwafwako ukufundisha abena Kristu bapya pakuti bengakula no kukanshiwa mu citetekelo. Icilonganano conse icilefwaya ukukula cilefwaikwa ukukansha abantu mucebo cakwa Lesa. Nabo bonse abalechetekela calefwaikwa nganshi ukuba abakanshiwa no kulimbwa mu cine.

Cali icakupapa kabilo ica kutampa pa myeshi ikumi na ibili mumulimo wa kukansha. Apa epo twasanga icilonganino icaisaba e cifulo ca milimo kwi sonde Lyonse. Kabilo twamona ifyo nabatetekelo bonse balikanshiwa, nokukoshiwa kabilo balilimbwa na Barnaba elyo na Paulo mu kufundwa ukwa teyanishiwe. We mutemwikwa kabelenga, bushe imibile ya mutima obe waba shani ku kkusambilila icebo cakwa Lesa? Pakuti ube uwafikapo mu cilonganino cakwa Lesa kano waipangasha kabilo cilefwaikwa ukulasangwa ukuli inshila sha kuipangasha mu malembo yakwa Lesa. Ukulongana pa Mulungu kulafwaikwa, lelo cimo cine no kulongana mu fitente, ifyo ifyalekeleshiwa ne filonganino ifingi. Abena Kristu bafwile ukulanga ukufwaya ukusambilila icebo ukupitila munshila ishingi pamo nga EMAO (yakusanga no kutuma ifipepala - ama buku ku kuconga), Ama sukulu ya busambi, kabilo na kumasukulu basambilishako icipingo. Antioke aishileba icilonganino icaletuma ababomfi, icaleta pa inko shonse kabilo ne cintu bwingi. Ukkula kwesu mu cebo cakwa Lesa kumoneka fye nga twacincila ukubomba ifyo icebo cakwa Lesa ciletukambisha.

4. Baishibikwe pamo nga bena Kristu – (icikomo 26)

Na cimbi icakumwenako ku cilonganino icilekula ca kuti baishibikwe nga Bena Kristu, abakwa Kristu, ukubalinganya kuli Kristu, ukuba pamo nga Kristu, icikwatwa cakwa Kristu nangu pamo nga Kristu. Iyi yalifye ni nsoselo ya ku-pumya iyakulondolwelamo ibumba lya bantu abalesangwa mu cilonganino nga fintu Agripa asosele kuli Paulo mu Milimo ya Batumwa 26:28. "Mu nshita inono ulenasha-nasho kubo mwina Kristu!"

Ababalilepo ukutetekela baishibikwe nga ba munyina nangu abasambi nangu abatetekela nangu aba mushilo – lelo iyi nsoselo ya kwitwa abena Kristu iyatendeke pa Antioke yali-belelele.

Nangu yali ni nsoselo ya kupumya, mu cine efyo caba twitwa abakwa Kris-tu, ifikwatwa

Abantu bafwile baishiba ukuti tuli Bena Kristu pantu "twalitemwa Shikulu ne mitima yesu yonse, na ku myeo yesu yonse naku kutontonkanya kwesu konse kabilo twalitemwa." abanensu nga fintu twitemwa.

fyakwa Kristu. Caishileba e chishibili ca mucinshi ku bena Kristu, ifikolwe fyesu.

Ilelo ishina lya kuti Abena Kristu ilingi line talibomfiwa bwino pa milandu iyalekana-lekana. Lelo bushe tacayana ukwishihibika ngo mwina Kristu kuli bonse abatwisha? Ilyo walolesha pa mweo obe, bushe uletontokanya kuti wapinguwlwa pa kutungwa ukuba umwina Kristu, umo uwaba icikwatwa cakwa Kristu?

Ngo mwina Kristu, bushe imikalile yobe pa kati kabu mubomba nabo, abena mupalamano, ifibusu musambilila nafyo, ilalanga bwino abantu ukuti walipusanako?

We mutemwikwa kabelenga, abantu bafwile baishiba ukuti tuli bena Kristu pantu twalitemwana – “*Muli ici emo bonse bakeshibilo kuti muli basambi bandi nga mwaba no kutemwana.*” (Yohane 13:35). Abantu bafwile baishiba ukuti tuli Bena Kristu pantu, “*Twalitemwa Shikulu Lesa wesu ku mitima yesu yonse, na ku myeo yesu yonse na ku kutontonkanya kwesu konse, kabilis twalitemwa na abanensu nga fintu twaitemwa.*” (Mateo 22:37-39). Iyi e nshila tufwile ukulanga ku bena Zambia bonse – ukutemwa Lesa kabilis ukutemwa abantu nga fintu twaitemwa.

Bushe na uipekanya uno mwaka ukucita uwabula akapatala pakati ka bantu? Ifi efyo twingacita – ukutemwa abantu. Bushe twalishibika nga Bena Kristu mu bantu twikalamo pa mulandu wakutemwa abantu? Nangu twaishibika nga Bena Kristu pantu twaba no mupashi wa bupingushi, nangu ukubomfyia funde bubibubi kabilis twalikwata akabungwe akanono ako tuyumfwilamo? Natushininkishe ukuti tulecita ifyo Aba Hebere 10:24 itukambisha ukusosa, “*kabilis twetetule umwa kucincimushanisha ku kutemwa kabilis ku kubomba imilimo iisuma.*”

Natulolonkane nacho – Ifwe bonse tulekabila ukukoseleshiwa. Ukutemwa ne milimo iisuma taficitika palwafiko ifine iyo. Tulefwaya ukukoshanya cila muntu, ukucinchishananya cila muntu, ukubombela pamo mu kutemwa abantu. Mu filonganino fyesu umulimo wa kubila imbila nsuma ufwile waba mu maka ye bumba- ici cifwaikwa nifwe bonse ukubombela pamo ukuti twikale mu kutemwa kwa kwa Shikulu Yesu.

Cacine, ilyo twaisa mu cikomo ca 27 twamona ukuti kwaliko akashita pakati ka chikomo ca 26 na 28. Te cakutwishiha muli iyi nshita Barnaba alitumine akasebo ku Yerusalem pa milimo uwalecitwa ku Antioke – no kusekelela ukwingi! Ukumfwana ukwatalilile ne cilonganino ku Yerusalem kwali ukukankala, kabilis batumine ba kasesema ku Antioke - (Belengeni ifikomo 27 ukufika ku 30).

Eico Agabu alime no kulandila mu Mupashi ukuti icipowe cikalamba cilesungamina ukwisa pa fyalo fyonse (e cipowe icaponene pa kuteka kwakwa Klaudi) Kabilis tulemona

Agabu na kabilis mu Chapita 21 alesobela ukukakwa kwakwa Paulo. Klaudi atekeli ukufuma mu mu myaka ya 42-54 panuma yamfwa yakwa Yesu (AD 42-54) kabilis tubelenga ukuti mwali icipowe cikalamba nganshi mu Yudea mu myaka ya 45-46 (AD 45-46) ukubikako fye ne ncende ishingi ishalii mu butekeshi bwakwa Klaudi. Icilonganino

caku Antioke capangile ukutuma icakukumbusuka - moneni icikomo ca 29 nakabili – abasambi e kutila abantu mu cilonganino bapangile umuntu no muntu ifyo acibondola ukutuma ica nkumbu ku Yudea.

5. Bali abashintilila pali umo no munankwe – (ifikomo 27-30)

Intungulushi shifwile ukukoselesha cila muntu ukushintilila pa munankwe. Ici catuleta ku cakumwenako ku cilonganino icilekula – baleshintilika mu munankwe. Cila muntu alekabila umunankwe – Icilonganino ku Yerusalem catuma Barnaba, kabilis capokako Paulo ukufuma ku cilonganino caku Tarso. Icilonganino ca ku Antioke capokelele ba kasesema, kabilis catuma ifya nkumbu ifya kwafwa ba munyina ne nkashi abali mu kukabila.

Ubu ebusuma bwa cilonganino kabilis e bupekanyo bwakwa Lesa ubwa kukabila umo no munankwe. Inshita shimo tatukumanisha ifya bupe ififwaikwa, eico tulakwata abakutwafwa. Lelo naifwe tulakwata inshita sha kwafwa bambi mu filonganino ifili kuno nefili mu misumba imbi. Ukwikatana kwa musango yuu kwaba ukwafina. Ilyo bambi baleya mukupyunga kuli bambi ninshi tabali naifwe, lelo tufwile ukusekelela pantu Lesa alatupela insambu nenshila isuma iyakutemwa bambi muli yuu musango.

Tatufwile ukuitemwa ukufika na kukturontonkanya ukuti bakasambilisha, bakabila nabacilolo na bambi bamucilonganino fye cesu kabilis nefya bupe fyesu pamo ne ndalam fyonse fyesu fwe bene – fyonse fyakwa Lesa na kabilis pansiha shimo Lesa alafwaya nokututuma ku Antioke nangu ku mushi nangu ku fyalo fimbis ifili mupepi (pamo nga DRC) nangu ku ncende shimbi.

We shuko we lya kukonka umutande wa kwikatana uyo twamona wa tendeke ne cilonganino ca ntanshi – lelo tufwile ukuishininkisha ukuti tuli no mutima uwasanguluka lintu tuli abaipekanya ukupela bambi, te kwesha ukukantisha kuli mwebene. Nangu twaba cila cilonganino palwa ciko, tufwile tule awana pantu ifi efyo Lesa apekanya icilonganino ukubomba. Tukabila umo no munankwe.

Natumone kabilis pa mashiwi ya kulekelesha, “*Kabilis bacitile ico conse no kucitumina mu minwe yakwa Barnaba na Sauli ku bakalamba.*”

6. Batungulwilwe na bakalamba abakumanisha ififwaikwa – (icikomo 30)

Icakulekelesha icakumwenako ku cilopnganino icilekula ca kutila batungulwilwe na bakalambaba abakumanisha ififwaikwa. Icilonganino capa Yerusalem catendeke na batumwa, lelo nga fintu twamona muli aya amashiwi, kwali ukupilbulwa kwa butungulushi ukuba mu bakalamba. Mukushininkisha muli ili bumba mwali na batumwa lelo balilashikwe ne milimo na imbi mu fifulo na fimbis ifya basendele ukufuma mu Yerusalem. Eico ukwabula no kutwishiha abakalamba balisontelwe.

Lintu twatwa liilia ukusambilila mwi buku lya Milimo ya Batumwa tulemona ukuti Paulo na batumwa banankwe ilyo batendeka ifilonganino, panuma abena Kristu nga baku la ku Mupashi kwaleba ukusonta abakalamba abakutungulula ifi filonganino. Mu nkalata yakwa Paulo kuli Tito Paulo aebele Tito ukuti “....*Ulondolole ifyabulapo no kulasabakalamba mu mishi yonse iyo nakwebele.*” - (Tito 1:5). Napa ku mwafwa atantike ifyo abakalamba bafwile ukuba pakuti cinga mwangkilako. Na kabilis Paulo apele amashiwi yamo yene nakuli Timote muli 1 Timote 3:1-7 pa nshita

aleshomboka na bakalamba mu cilonganino capa Efese abashalingile ukutungulula.

Cilafwaikwa sana ukuti ifi-longanino fyesu fyakonka umutande wa cilonganino ca ntanshi mu kumona ukuti ici-longanino catungululwa no kusungwa ne ntungulushi isha kanshiwa. 1 Timote 3:1 Ilenda ifyo: "ca cishinka icebo icatila umuntu nga atinamina bu ci-lo-lo, mulimo usuma afwaya."

Cisuma ukutinamina bu ci-lo-lo lelo twishibe ukuti te ci-fulo icikalamba lelo "mulimo usuma afwaya"- mulimo usuma e cikankala – nakabili mulimo, ukukoselela ukwikalila ukucitila bambi ifisuma. Ukut-walilila ukutinamina ukubomba umulimo wa bucilolo – kuti wabomba – ukusunga abantu, ukucema abantu, ukubatemwa kabilis Lesa mu nshita yakwe umwine kuti akusumbula ukufika kumulimo wabu ci-lo.

Eico na mukusondwelela twakoseleshiwa ne cimweno ca kukula no kusalanganishiwa kwa cilonganino capa kubala icakwete ifyakumwenako ifi:

- Ukubila Imbila Nsuma yakwa Shikulu Yesu Kristu iya kwita bantu ukutetekela no kulapila.
- Ukutuma abo abawkata ifya bupe ifyalinga.
- Ukubika amano pa kusambilisha impanga.
- Ukuba abaishibikwa ukuti Bena Kristu.
- Ukuba abamonwa no kwikatana.
- Ukuba abatungululwa ne ntungulushi isha kanshiwa.

Mukwai tufwile ukubomba mukutonta amenso ku fya kumwenako fya cilonganino icilekula mu filomnganino fyesu. Lesa amupale bonse ilyo muletonta amenso pali Lesa kibili no kumona icilonganino cakwe ukuti cilekula muno Zambia.

LCK/Samfya

YOUTH CORNER

LANGA LELO WILUFYANYA

ILYASHI LYA MULUMENDO UWASANGILE YESU KRISTU LELO ALUFYA ABAFYASHI BAKWE

Ukufwaisha kwa misepela limo kulapinkana nefyo abafyashi basakamana. Nga umulumento ali umupya mu bwina Kristu, kibili ali uwakaba mu bwina Kristu, abakalamba bamona ukuti imipepele yabo yaba mu bwafya, ubunte kuti bwaonaika. Nga cakuti abakalamba ebafyashi bamulumendo, ifyakufumamo kuti fyaba ifyabipa. Ifya pitilemo Greg kuti fyatwafwilisha. Lelo ifintu ifibi kuti fyaleta insansa ngacakuti Greg asambilile ukucita ukulinga mukufwaisha ukutemwana na mano. Pakubala natumfwе ilyashi lyakwa Greg.

IFYO NATAMFISHE ABAFYASHI UKUFUMA KU MBILA NSUMA

Panuma ya kupusuka naile ku bafyashi, ukwesha ukutwala imbila nsuma yakwa Kristu kuli balupwa bandi. Lelo balikene ukupokelela imbila kibili na chipokelele no bukali. Eico ntilla nalionaula.

Lekeni mwebeko panono pa mikalile yandi. Nakulile mu ng'anda umo abafyashi bali aba mapepo nangu tabafikilepo sana. Ilyo twali abaice twalesambilila pafyo imisepe-la yakwa Lesa yaba, twaleya ku cilapilo ukutumbula imembu. Lyonse twaleya ku ng'anda ya mapepo, na alwike umulumendo wa cilapilo, pantu imipepele yesu mwali ne-fya kusefya. Lelo pali baifwe bonse tapali nangu umo uwafyelwe cipyia cipyia mu cine cine.

Ilyo naile ku sukulu lya pa mulu, natendeke ukwiba no kupepa imiti ikola. Imiku iingi ba tata balelipila indalamu pa kumfumya mumilandu ya miti ikola. Lelo nalitwalilile ukwiba pantu camoneke kwati

ukwiba kwa anguka ukucila nankwe mu bedi iyakonkele-ku-bomba pa nshita imo ine, po. Lintu ambwene, ndi mu cipatala alipapile sana pakumona ine. Anjebele ukuti ena nomba mwina Kristu, al-ipokelela Kristu ukuba Umu-pusushi wakwe, elyo mukutekanya alondolwele ukuti mfwile ukupokelela Macho. Lelo panuma naliton-tonkanya sana ilyo umunandi bamwipeye.

Papitile fye inshita ino-no naine wine naishile ingila mucifungo pakusangwa ne miti iikola. Lelo panuma yakulipa-indalamu balimfu-mishe panono ukuti ndemonekela fye limo limo. Panuma naishile isanga ukuti ndi mu cipatala nalwele ubul-wele baletunganya ukuba ni kansa wamu mafupa. Ilyo nali mu cipatala umuku wa ku-balilapo fye nali pepele kuli Lesa. Mwe Lesa nga eko mwaba ilan-genii kuli ine. Panuma ya nsa imo namwene umunandi ukufuma ku sukulu nalesambilila ai-sa mukupempula umu-lumendo twapalamine

Nali uwaipekanya mukopokelela Yesu Kristu mu mweo wandi. Panuma twalipepele bonse. Nasangile ukuti ni nshita iisuma ukopokelele Kristu pa-mo ngo Mupusushi mu mweo wandi.

Ubumi bwandi bwalipilibwike pa-nshita fye inono nalekele ukulanda ifintu ifyabipa. Nalekele ukupepa imi-ti ikola, nalekele ubwalwa, ne mibele nabelelemo akale yonse nalileka. Aba-nandi twaleangala nabo akale balin-talwike.

Panuma ya kupilibuka, na-lecetekela ukuti abafyashi bandi bal-antemwa, naletontonkanya ukuti nga nababilila imfila nsuma na bena balapilibuka pakuti bengapusuka, tab-alii ababipa nge fyo ine nali akale lelo icalekabilwa kutetekela pali Yesu Kris-tu pakuti bengasanga ipusukilo. Nal-

ecetekela abafyashi bandi ukufwaisha ukumfwa imfila nsuma. Lelo calimpapwishe pantu tabasum-inie napakupilibuka kwandi ukuba umwina Kristu. Calemoneka kwati balefwaya ine ukukonkanyapo fye im-isango iyabipa ukucila ukopokelela Kristu mu mweo wandi.

Ba mayo bena ba mwene kwati nalekelesha imipepele yabo nokubafu-tuka. Balikalipe sana ilyo nabebele ukuti bafwile ukufyalwa cipyia cipyia. Balefwaya ine ukwisha ukuti bena bafyelwe cipyia cipyia akale saana ilyo babatishiwe ku bwaice. Npomba camoneke kwati ine ndelekanya ulupwa.

Ilyo natwalilile ukubila imfila nsu-ma ku bafyashi bandi, namoneke kwa-ti naba umulwani kuli bene, kwaleba inshita shimo ilyo balentinya ifyo

ndebapontela, namwene kwati paba umupaka pali ine nabafyashi bandi. Panuma nalifililwe pakumona imibile yabo tayaweme. Mukulekelesha kwa-li ukupusana sana ukulwa, elyo nafu-mine pa ng'anda mu cifukushi.

Ico nalandile ukonaula pantu nali-lilwe ukubawikisha kuli Kristu, lelo ici camoneke ukuti cakubafumya kuli Kristu. Lelo mu cishinka nalibatemwa eco nalefwaisha ukuti basumine pali Kristu pakuti basange ipusukilo, ecalengele ukuti ntwalilile ukubila im-fila nsuma kuli bene; lelo nomba nafu-ma kuli bene kabili ndelungulukwa ku mupashi. Nakwete ukutalila ukwabu-la amano. Bushe kuti caba fimo ifyo ningacita pakuwamya ifibi fyone ifyakale?

Ifyo Greg apitilemo filacitika sana ku misepela, panu-ma yakupilibuka balafwaya ukuba aba cishinka kabili ababa ne citetekelo muli Kristu, elyo kabili aaba cishinka nakuli ba lupwa. Lelo mumichitile yabo bakana icisumino. Bushe conshi tungabeba?

TATUFWILE UKUCULA PA MULANDU WAKUKANA KWATA ICIKUKU

Yesu Kristu alilandile apabuta ukuti ukwisa kwakwe kuleta akapatulula mu ndupwa. Icakumwenako Yesu Kristu atile naisa mukulekanya umwana mwaume na wish elyo umwana mwanakashi na nyina elyo kabili umwana

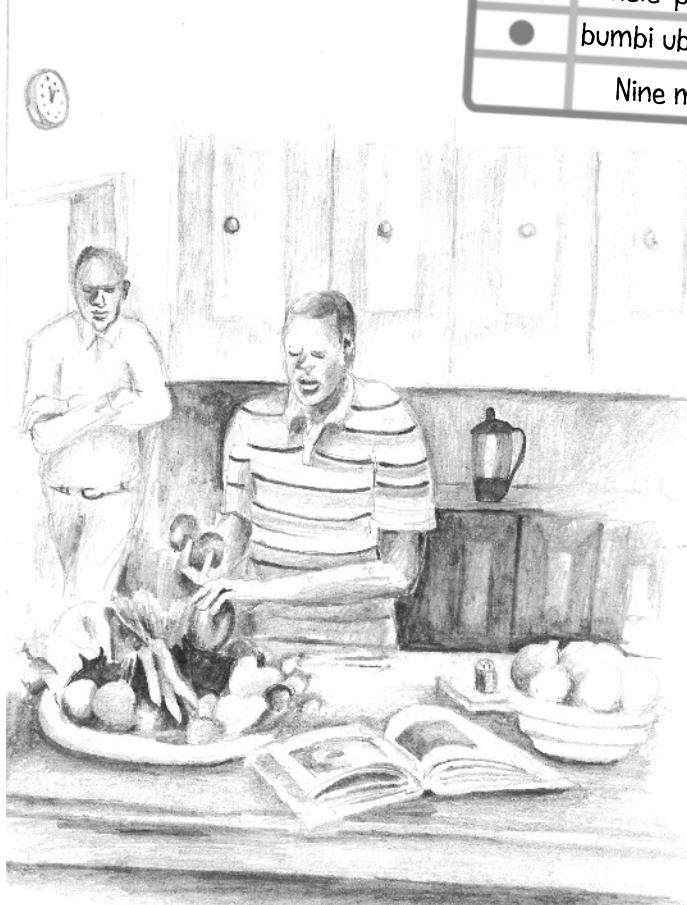
umwanakashi nao naba pongoshi bakwe (Mateo 10:35). Lelo Yesu Kristu taloseshe mukuti ukwisa kwakwe ku kaleta ulupato mu ndupwa. Leelo fimo ifi fintu filacitika. Ilyo lyonse abantu balemukonka kwaleba ukupusana mu ndupwa ne fibusa pamulandu wa ifi Yesu Kristu atile mwitila naisa ku kuleta umutendepano isonde, nshaisa ku kuleta umutende kano ulupanga (v. 34). Tapalinangu umo uwalonolwele pafyo Greg akwete ukupwisha ubwafya naba lupwa bakwe, lelo cabuseko kuli Lesa abantu nga batusula, ukupakaswa pa mulandu wakopokelela Kristu mu myeo yesu. Takuli icilambu nga twaculila pa mulandu wakukana umfwa, pa mulandu wa bulalelale elyo ne mic-itile iyabula uluse ku bantu.

UKULANGA UKUTEMWA LESA MU MICITILE

Greg tafwile ukumona ukuti nomba capwafye iyo, afwile ukulanga kuli ba lupwa ukuti Yesu Kristu alapilibula imyeo ya bantu. Greg ifyo ali no kucita kuya ku bafyashi no kuyebelela pafyo bapusene nabafyashi bakwe. Tacili ica anguka lelo afwile ukwesha na maka tafwile ukwangusha uyu mulan- du. Tafwile ukulanda fye ukuti nga nalilufanya munjeleleko. Afwile ukulanda apabuta ukuti alilu- fanya.

Kabili afwile ukulomba ubwelelo pakuti benga mubelela uluse. Ukucita ifi kuti cayafwa sana kubafyashi, ba ndume yakwe elyo naba nkashi yakwe. Bafwile ukumona ukuti Greg alilombele ubwelelo nefwe tufwile ukucita cimo cine ilyo twalufanya.

Ukukana koshapo icalembwa, Greg afwile aicefyu no kulandapo pacilefwaikwa kuti nacinja. Neci kuti camupela inshita yakwasuka bwino ukwabula ukupatikisha. Greg nga aipushiwa ukubwelela mu ng'anda afwile ukubwelelana ukwafwilisha imilimo na ukumona ukuti ifintu filebomba ukwabula ukwipushiwa. Greg afwile ukusunga umuputule wakwe ubusaka ukucila ifyo wali kale. Greg afwile alanga imibele isuma iya luse ukucila ifyo cali kale. Afwile ukutwalilia ukwibusha ubushiku bwakufyalwa elyo ne nshiku shimbi ishacindama, ukupela ifya bupe, elyo no kulanga ukutemwa. Afwile ukupepa kuli Lesa pakuti abe umuntu umusuma no ku- langa icikuku ku bantu bonse. Greg afwile ukupela umucinshi ku bafyashi bakwe ukubanakila, ukobomfwila, lelo tekubanakila ku fintu fimo ifilepinkana no bufwayo bwakwa Lesa.

Ku bafyashi bandi.

Lelo ndefwaya ukumitasha pa fintu fyonse ifyo mwancitila mu mweo wandi.

Nimwe mwandetele pano calo. lelo nalicita ifintu ifyakumika- lifya umutima no kumucusha. Lelo mwaililanga ukutemwa kuli ine no kulabako kuli fyonse.... no kulanga ukusekelela pa mwana untu mwafyala.

Apa nomba ninkula. ndeibukisha inshiku ishisuma . ku myeshi ne myaka mwaposele pa kunkusha. Inshita shimo nde ibukisha ifyo nalwele nangu ukusangwa mu busanso tamwale- mona utulo pakusakamana ine. nangu ningamutasha lelo teti mfishepo pa milimo mwabomba.

Ndetasha ba Mayo naba Tata. pa cikuku. ukwipika. ukuwa- sha. ukubila ifyakufwala ifyalepuka. ukuwamya mu ng'anda Ndetasha pa kutufunda mwaletufunda. no kutwebaula ilyo twalufanya: Iyonse mwalecita ifi mukulanga ukutemwa.

Ninkwata ifyakulanda ifingi lelo ndefwaya fye ukulanga ukutasha pa fintu fyonse ifyo mwabomba mu mweo wandi ndefwaya mwishibe no kutasha Lesa no Kupepa ukuti Lesa atulete pamo temuli buno bwine bwikashi lelo no bwikashi bumbi ubuli ku ntanshi ubwa tuyayaya.

Nine mwana wenu.

Greg

Cisuma ukulanga ukutasha ku baf- yashi pantu ilingi tatutasha pa fintu ifyo abafyashi batucitila. Bamo abafyashi balatasha nangu fye ukubalembela kalata pamo nge iyi pe samba elyo panuma yakubelenga bafwile ukutontonkanyapo. Amakalata ya musango ifi yalalanga ifintu ifikanka- la sana ukucila ne fintu fimbii.

Abafyashi balafwaya ukubepusha mu finti ifyo tulecita nangu fye abana babo bengakula shani. Enshilaimo iyo Greg enga cindikilamo abafyashi bakwe. Ifi fyonse kuti fyalenga abafyashi bakwe ukuteka umutima ne fintru fyonse Yesu Kristu alicimfyia pakulanga ukutemwa.

UKUTASHA YESU KRISTU PA MULIMO ABOMBA

Icakulekelesha kuli Greg. Illo abafyashi bakwi- pusha amepusho nangu ukulanga ukutasha, pakulanga ukupilibuka mu mweo obe, bomfyia inshita iyi iisuma ukutasha Yesu Kristu, leka abafyashi bobe bamone ukuti ni Yesu Kristu alebomba, Lesa alitemwa ukupususha abantu. Greg afwile ukulanga ukunakila pakumona ifyo Yesu Kristu abomba ubushiku na kasuba ukuti wabaleta kuli Kristu ukupitila mumapepo elyo ne milimo iisuma, ukwabula ukupusana nabena nangu ukubapatiki- sha . Lesa atupale!

WMD, US

UKUPONYA AMAFUMO KUBENA KRISTU ABALI MU FYUPO

Bushe ukuponya amafumo kulacitwa mu fyupo fya bena Kristu? Bamo kuti bakana, elyo bambi kuti batila tacicitwa. Lelo mu citutulu filecitwa. Na bamo teti bacetekele ati imisango ya bubifi kuti yacitwa mu bantu abetwa abena Kristu, kabilii abantu abaitunga ukuba abena Kristu nangu abaishiba Kristu ngo Mupusushi wabo. Na bamo kuti batila abati, ici cipande ca bantu abashili bena Kristu abo abaitumpa mu misango ya kufumya amafumo.

Kanshi mukwai muli uku kulanshanya twalamona ifiputulwa fitatu ukulangilila ifyo abena Kristu nabo basangwa mumia bwafya yakuponya amafumo no kumona ukuti filacitika. Napali uyu mulandu teti tulande kunse ya cilonganino ukwabula ukupwisha ubwafya mu nkuta. Kano fye mukati ka bena Kristu abali mu fyupo, emo kwingaba ukulanshanya pa kubala, ilyo lyena ukuya kunse.

Nomba natulolekeshe pa cupo icakubalilapo. Cali ni mu mwaka wa 1990 mu cupo fye icipya mu citungu cimo ica muno calo cesu mu Zambia, mu ncende sha mumishi. Neci cacitike ilyo abaupana bakwate ifumo lya bubili ninshi umwana wa kabalilapo alifye ne myeshi ikumi (10). Neci calibapeseshe amano.

Nomba mu mibele ya cifyalilwa abantu basumina ifyo, abana babili teti bonke kwibebe limo abana babili abapusa-na inshita ne myaka yakufyalilwpo; e mukuti; umo pali aba babili kuti limbi afwa, uwantansi nangu uwa bubili.

Ilyo ifintu fya musango uyu fyacitika mukati ka bwikashi bwa bantu kulaba ukusekwa mu mushi nangula kuti twatila ati, kulaba ukusekwa mu mishi intu abantu bekalamo.

Naba bantu mu cupo cabu balikuma ku bwikashi bwa ntambi baletinwa ukusekwa ilyo basangile ati Lesa alibap-alile mu buyashi bwabo. Ba mama wabo bali pabukulu ninshi umwana wakabalilapo acilifye umunono. Kanshi bali ne tontonkanyo lya kuponya ifumo, mukutina ukusekwa ku bekala mushi.

Kabili abalume bena baletontonkanya fye pa kuponya ifumo ngo musango untu benga cimfishamo ukusekwa ku bantu ba pacipanda. Lelo bonse babili balilanshanya no kusanga ubwasuko bwa kuti, ukuponya kwe fumo e musango benga cimfishamo uku kusekwa epela.

Ala ukupingula po kuti kwacitwa no mwenso, limo mukutina ukusekwa ku bantu pamo ngefyo ici icakumwenako cilelanga apa. Bapokela ukusambilishiwa ukwingi kubantu abaisulamo amano ya ntambi pa mulandu wa misungile ya bana no kukusha kwa bana. Bena basumina mukuti ba maama wabo nga baba pabukulu elyo inshita yakusumuka kwa mwana tailafika no mwana umbi afyalwa ulya uwafyalwa limbi kuti afwa nga aonka kwi bele limo no munankwe, nangu aonka kwibebe limo line no mwana wa bubili. Kabili ici ecaishibikwa na mubwikashi bwa ntambi ubwa fishilano fyesu.

Mukuya kwanshita, panuma yakupepa apakalamba no kulanshanya, ulu lupwa lwalyafwiwe pa mulandu wa bumi bwa mwana kuli ba munyina abayashi ba Kennedy ukufuma pa minshoni yaku Mansa. Napa fintu babawile ifikankala sana nipa kumona ukuti tabali naku-sunga ubwafya ubuli bonse pakati ka ng'anda ukwabula ukulanshanya na bantu mu bwafya ubuli bonse. Pakuti abana bonse pali umukalamba no mwaice nga cakuti baleonka kwi bele limo line teti cilete ufwafya.

Ukulanshanya no kusambilishiwa ukusuma pafyo bali nokusungilamo abana bonse babili. Lelo icintu icikallamba ico bali nokucita cakumona ukuti balepela abana ifyakulya umuli ifyakulya ifyakumanina bwino bwino kabilii balingile ukulatwala abana ku cipatala libili libili mukupimwa.

Kabili balikoseleshiwa ukulaonsha abana pashita ishaphusana pusana. Nakucilisha balingile ukulapela abana ifyakulya iflimo umulyo usuma pamo ngo musunga uwasananishiwamo ne mbalala.

Napanuma yakusambilishiwa elyo no kupepa sana, ulu lupwa lwafwiwe pafyo bafwile ukukushisha abana mu bwina Kristu. Nakucilisha, libili libili abantu naba lupwa balebafwa lyonse, kabili balebafwa lyonse no kulabapela ukukanshiwa elyo no kusambilila ukufuma ku bena Kristu elyo nababomfi bamu fipatala. Pantu ukuponya kwa mafumo lisambi ku menso yakwa Lesa. Kabili te cintu icisuma mu bwikashi bwa bantu, lubembu.

Napali ici, no mwana ibeli alekula bwino uwa bumi ubusuma uwalelema. Na panuma umwana wa cibili aishile fyalwa uwa bumi busuma, kabili uwaina bwino bwino.

Mukukonka nefyo bakanshiwa mulutambi, umwana wa bubeli ali pakusumuka fye panuma ya kupapa. Lelo ifi tafyacitilwe kuli uyu mwana. Kabili batwalililepo fye ukubonsha bonse babili no kubasunga umutende mu katina kakwa Kristu.

Napali nomba aba bana bakashana baka-lamba abafika na mu-masambililo yapamulu mu geledi 12. Kibili bana abacincila, elyo no kukosa mukusam-bilisha no kusambilila elyo nokubomba imili-mo yakwa Lesa pa lukuta.

Muli ili lyashi, cikankala kibili cabuseko ukusambilila-mo, elyo no kukanshiwa bwino ukufuma ku bantu pam-o nabena Kristu nga twasangwa mu bwafya bwapalana ngo bu. Nomba natu-tononkanyenipo no kulanguluka pafyali no kucitika nga kwali ukufumya kwe fumo ili?

Mu Lyashi Lya Bubili

Ili lyashi ilyacitike mu ncende yabela mululamba lwa nyanji mwi tauni limo ifi: Napali ici bankashi bali bena Kristu abaleya mukulongana ku cilonganino cimo ifi. Lelo bashikulu bantu bena tabaleya mukulongana nangu kumo. Kibili mubwikashi bwabo, Lesa alibapalile no kukwata abana ikumi (10) abengi aba aba bali baume. Ifintu fimo fyalilibene mu mipekanishishe mumbwikalo bwabo. Icacitike ca kuti nakabili abakashi babo bali pabukulu muli ulya mwaka. Kibili aba bankashi bali pam-o nga bakapyunga mukati ka lukuta. Bashikulu bantu balisumine pa cintu cacitike pa ng'anda kibili pakukwata kwe fumo nakabili kuli ba nkashi. Lelo bankashi tabacipokelele nakalya. Bena mukutontonkanya kwabo no kumona mu mano yabo kwalifye kupanga ukuponya lilya ifumo. Nomba bashikulu bantu bena balikeneko apakalamba no kukolessa abena mwabo ukuisunga bwino ico bali pabukulu. Lelo bena tabapokelele ubu bwafwilisho. Panuma aba bankashi bap-oneshi ifumo. Na pansiita baponeshi ifumo bali fye mupepi ne mfwa pamulandu wakusangwa no kufuma umulpopa uwangi nganshi. Ici cacitike pansiita lintu abena mwabo baile ku nchito, elyo ninshi nabana nabo nabaya ku masukulu mukusambilila.

Umwabela amaka yakwa Lesa abena mupalamano, baishile ku kwafwa bankashi nokubatwala ku cipatala mukundapwa, uko baile babikamo umulopa ico balilushile uwangi. Kibili bali mupepi ne mfwa. Mu luse lukalamba ulwakwa Lesa, bankashi balipuswike no kuba no mweo nangu balitwalilila ukulwalilila pansiita iitali.

Cali ca muselu ku meno yakwa Lesa pakonaula ubumi bwa mwana uyo uwali nokwisa bomba umulimo wakwa Lesa. Nabankashi epo bali nomba nokwikala mu mutende, nomba bafwile ukulapila ku meno yakwa Lesa pa lubembu luntu bacitile, pakwipaya umwana uwakaele; kibili uwabula umulandu, uwali no kwisa twala icalo pantansi no kubomba umulimo wakwa Shikulu Yesu Kris-tu.

Ilipusho: Bushe Nililali Ubumi Bwa Muntu Butendeka?

Kibili, bushe icipingo calandapo shani pansiita ilyo ubumi butendeka? Mu icipingo ukupitila mu malembo ayengi, calilanda no kushininkisha ukuti, "Ilyo nali munda akashimu akashilakula, amenso yenu yalimwene, kibili mwi buku lyenu emo shalembelwe shone shine inshiku shandi ishabumbilwe ilyo tapalipo nangu bumo." Amalumbo 139 vs 16. Kibili mu Amalumbo 139 vs 13, icipingo catila aciti. "Pantu imwe mwambumble imfyo shandi mwambikile mwifumo lyakwa mayo." Uku ekusa-sa kwa icipingo no kushininkisha ukuti ubumi butendeka-la mwifumo.

Kuli abo abashasumina icipingo elyo kibili kuli abo abatemwa ukusambilila ifye sonde (sayansi) bena batila shani? Umusambashi uwasambilila sana Ba Macheline Mateyo kwisukulu Nkalamba ilya Havard Univesity mwi sukulu lya bumi atile, "Calishibikwa no kushininkisha ukuti ubumi butendeka mwi fumo." Amashiwi ukufuma mu (Komiti ya Senate S-58, Mu Lipoti ya 97 Cong. 1981).

Kwaliba ifilangililo ifingi nganshi filangilila pafyo ubumi butendekela mwi fumo. Pa kwampana kwa mwaume no mwanakashi. Ifi efilanda abamano inkonshi sha sayansi elyo ne icipingo.

Amashiwi mu icipingo mu Ukutendeka 1va 26-27 yasosa ati, "Elyo Lesa atile natucite umutntu mu cata cesu umwabela icipasho cesu nao abe nabukateka kwisabi lya muli bemba na kufyuni fya mulwelele na kufitekwa nakufikulika pe sonde. Kibili Lesa aleengele umuntu mucata cakwe, mu cata cakwa Lesa emo amulengele umwaume no mwanakashi efyo abalengele."

*Mu mveshi
wa cisano*

Elyo ukusosa kumbi ukwa kwa Yobo, muli Yobo 12 vs 10 "uyo muminwe yakwe e muli umutima wa camweo conse no mupu wa bantunse bonse." Uku e kutendeka kwa bumi no muntunse.

Camuselu kabilis lubembu ku menso yakwa Lesa ukuponya kwa mafumo, pantu icintu conse cabumbilwe ku maka yakwa Lesa kukubako no kucisunga.

Mulandu Nshi Ukuponya kwa mafumo cintu icabipa ku bena Kristu?

Pamo nga fintu tumwene ukuti ukuponya amafumo cintu camuselu kabilis cibi pantu Icipingo citila: "Wilatala misoka." – (Malango 5:17) Ili shihi lilangilila mukukana ipaya. Kanshi ekutila: "Taufwile ukwipaya."

Na mukuponya kwa mafumo, lubembu pantu ukutendeka kwa bumi ni mwifumo. Uku ekutendeka kwa muntu onse no kwikala.

Mucituntulu natushininkisha ukuti takuli umuntu nangu umo uwakwata insambu shakuponya ifumo, nangu mubomfi waku cipatala, pantu ukufumya kwe fumo cimo cine no kwipaya kwa muntu. Umukankala Billy Graham atile, "Namayo takwata insambu shakonaula umwana uuli mumala;" e mukutila umwana unto alekula mwifumo ali uwaciputulwa ca bumi bwakwe. (Christian Workers Handbook , Ibula 15).

Na mucituntulu, ukuponya kwa mafumo tacabafye ulubembu ku mwina Kristu eka iyo, na kumuntu uushili umwina Kristu nao wine lubembu. Lelo nangu cingaba ifi ku muntu uwasumina ena cacishapo, pantu alishiba ne mifwaile yakwa Lesa mu cituntulu.

Bushe Lesa Kuti Aeleta Ulubembu Lwa Kufumya Ifumo?

Ubwasuko bwakutila "Ee." Takuli ulubembu nangu lumo ulo Lesa teti elele, ukusosa kwa cipingo muli Esaya 1:18 "Shi endeni, tukalulushanye, e fyasosa Yehova: imembu shenu nelyo shaba nge fyakashika ce, kuti shabuta nge mfula yabuta; nelyo shakashikisha nge nsalu ishakashika ce, shikaba ishabuta nga masako ya mpanga."

Kabili muli 1 Yohane 1:8 na 9 yatila: "Nga tuyebeler membu shesu wene wacishinka kabilis mulungami ku-

ti atulekelela imembu no kutusangulula kukulungana konse."

Uyu ni Lesa wa luse kabilis uwa mutembo nga twayebelela imembu shesu mu cine na mucituntulu wene takebukishe ifibi fyesu fyonsse ifyo twacitile kale. No kutendeka ukwenda nankwe mwisenge limo nankwe pamo pantu ni Lesa uwa luse kabilis uwa cikuku.

Umfweni Mukwafwilishiwa

Pamo nga ing'anda, umwina mwandi naine pamo, twalipita mu bwafya ubukalamba pamo ngo bulandilwepo pa mulu. Elyo nokusambilishiwa apakalamba muli ulu lubali. Twasalilepo ukukana onaula ubumi bwa mwana pa kumfwa pafyo baletukoselesha ku bantu abali mupepi naifwe pamo nga bana cimbusa naba shi cimbusa elyo na munyina uwali pa minshoni pali ilya nshita. Nipali ici tulingle ukumfwa no kusambilila ku bantu abali muli Kristu abakula ku mupashi kabilis abakwete kwiminina ukusum nga cakuti twingafuma muli ici citeyo no lukose nga emo twaponena.

Mu cabubili nga cakuti twalicitapo ulubembu, kuti cawamisha twayebelela kuli Lesa mu cine na mucituntulu, pantu wene akatulekelela amampulu yesu. Kuti cawamisha sana twaya sosa nangu twatumbula ulubembu twacitile pa menso ya mubomfi bakwa Lesa nangula cilolo wa mulukuta elyo nokupepela capamo, kabilis nokuipele kuli Lesa wesu, lyene tuli aba cishinka nokumona ukuti ulubembu ljesu kuti lwaeelwa nga twatumbula no kupepa ukufuma pansi ya mitima yesu. (1 Yohane 1: 8-9).

Twalinga Ukusendelelanina Ifisendo

Mukulekelesha, tufwile ukuba basolwesolwe ukulalandilako abana abashilafyalwa mukati ka cilonganino elyo na muncende muntu twikala. Tufwile ukusabankanya ubimi bwa kwipaya abana elyo notwashininkisha ukuti ici cimusango ca lubembu capwa.

Ala nakuba bonse twabafye mu lupwa lumo lwine ulwakwa Kristu. Twalinga ukuyafwa te kulasekanafye, kuli abo abali mu lubembu. Mu bena Galatia 6:1 paba aya mashiwi "Mweba bwananyina umuntu nga asangilishiwa mu bubi bumo imwe mweba bumupashi mupuputulenii uwabefi ne mitima iyanakilila. Uleilolekesha we mwine epali nobe waeshiwa." Pantu eco Kristu atufwilile pa lupanda pakuti onse uwayebelela imembu shakwe akaba no mweo wa muyayaya. Kabili kuti mwamona na Amalumbo 103:10, 125:13.

P+PK, Lusaka

Natulelandapo elyo nokusambilishapo pali ici!

Mu cituntulu, mukati ka nkuta muli indupwa ishingi nganshi abapita muli ubu bwafya bwa kuponya amafumo. Kabili kuti baba abashupikwa mu matontonkanyo, pafyo bena limbi munsita yakale limbi baliponeshupo ifumo. Nomba twalinga ukubafwa. Tulemukoselesha pali uyu mulandu ukuti, kuti mwafwaya inshila yakubasambilishamo, kuti cawama ii milanu nangu ifishinte fyabamo:

- Amafya yasangwa mukuponya amafumo.
- Lesa kuti aeleta ulubembu lwa kuponya kwe fumo.
- Ubukankala bwakwisa apabuta nangu pa bweli elyo no kula pilila kwa membu.
- Ifyo uuli umwina Kristu na cimbusa nangu shicimbusa engafwilisha.

KACHEMA NO MWANA WAKWE UMWAUME

Panuma ya kulongana kwa lucelo cila bushiku bwa ntanshi ubwa mulungu, mu cungulo kasuba, kangalila wa lukuta no mwana wakwe umwaume uwa myaka ikumi limo na umo, baleya mu musumba wabo mukupela ututepala apalembwa imbila nsuma. Pali ici cungulo ca bushiku bwantashi ubwa mulungu, iyo yafikile inshita yakuya mu misebo mukupela ututepala, kwalitalele sana panse elyo kibili imfula yaleloka, umulmendo ali ipekenye, afwele ifyakaba kibili ifyauma, elyo atile, "ciliye, tata, naipekanya."

Kachema wishi atile, "Waipekanya ku fintu nshi?" "Tata naifika inshita yakuti tulonganye ututepala twa Mbila nsuma pakuti tuleya."

Wishi ayaswike no kutila, "We mwana panse napatalala sana kibili imfula ileloka."

Umulumendo aloleshe wishi amenso no kutila, "Bushe tata takuli abantu abacili baleya ku Nge-Hena, nangu fye icili ileloka?"

Wishi atile, "We mwana, ine nshilefuminapo panse ifi pali."

Mwi shiwi lya bulanda umwana aipwishe wishi, "Tata bushe kuti naya?" Wishi akutumene panono elyo atile, "We mwana kuti waya. Ututepala utu, lelo ube uwacenjela."

"Natotela, tata!" umwana ayasuka.

Panuma ya ifi, alifumine kibili aya na mu mfula. Uyu mulumendo uwa myaka ikumi na umo aendawike mu misebo ya musumba ukuya ing'anda ne ng'anda ukupela umuntu onse akumanya mu musebo akapepala ka Mbila Nsuma.

Panuma yakwenda insa shibili, alilokelwe ukufika fye na kwifupa, pamo pene na ku kapepala ka mbila nsuma akakulekeleshako. Aiminine pa ciftu ukumona uyo engapela aka kapepala, lelo mu misebo tamwali nangu umo. Elyo apilibukile ku ng'anda abalilepo ukumona, kibili aile ku mwinshi wa kuntasni no kulisha indibu (bell). Alishishe nakabili lelo tamwali uwamwaswike. Alishishe libili libili nalyo line tamwali uwayaswike. Alilolelele, lelo tamwali uwayaswike.

Napakulekelesha, uyu mulumendo wa myaka ikumi limo na umo apilibwike ukubwelelamo, lelo cimo ca mushinshibike. Na kibili apilibukile ku mwinshi, alishishe indibu no kukunkunsha pa cibi na maka sana. Alilolelele, cimo na cimushinshibika mu ka mucokololo ka

lukungu ku ntanshi. Alishishe indibu nakabili elyo iyi inshita amwene icibi cileiska panono panono.

Mu mwinshi mwaiminine na mayo umukalamba uwalemoneka uwapopomenwa. Na mwishiwi ilya nakilila atile, "Bushe cinshi ningakucitila we mwana?" Pakumona icinso casansamuka no kumwendula, umulumendo mununo atile, "Mayo mbeleleni uluse pa kumufulunganya, lelo ndefwaya ukumweba ukuti *YESU MU CISHINKA ALIMITEMWA* eico ngishile mukumupeala akapepala ka Mbila nsuma akakulelesha akalemweba fyonse pali YESU no KUTEMWA kwakwe ukwa kupapa..

Napali aya mashiwi abulile akapepala kakwe akakupelekesha no kupela uyu namayo kibili alipilibwike no kuya.

Na mayo elyo atile, "Natotela we mana! Kibili Lesa akupale!

Ubushiku bwa ntanshi ubwa mulungu ubwakonkelepo ulucelo ba wishi nga bakachema wa lukuta bali pakushimikila ku pulupeti. Iyo ukulongana kwa tenteke baipwishe nga uuli onse kuti apela ubunte kufya mucitikile nangu ifyo amwene nangu ifyo engasosa.

Mukushimashima, mu mulongo wa kunuma mu lukuta kwaiminine namayo. Iyo atendeke ukulanda, icinso cakwe camoneke icasansamuka. "Tamuli nangu umo uwangishiba muno lukuta. Nshatala ngisamo. Ku numa ya bushiku bwa ntanshi wa mulungu wa fumako nshali umwina Kristu. Papita inshita apo umulume wandi awilile, anshile fye neka muli lino isonde. Mu bushiku bwa ntanshi ubwa mulungu wa fumineko, ico bwali ubwatalalisha ne miloke, cali na kuli ine mu mutima wandi ukuti yafika impela yandi kibili nshakwete ne subilo lya kuba no mweo.

Eico nabulile intambo no mupando no kunina ukuya mu muputule uwashinta mu mutenge wa ng'anda yandi. Nakakile umwando bwino ku lubango lwa mutende, na ninine pa mupando no kulkulika umwando bwino mu mukoshi. Iyo nali ningiminina pa mupando, uwakungumana, mu filamba, ukuti mfume pa mupando, ca nsungwishe fye indibu yalilisha sana pa muputule wa pansi. Natontonkenye ukulolelako panono pa kuti uwalishishe indibu aleya. Nalilolele na kibili lelo indibu pa mwinshi yatwalilile ukulilisha kibili ukukana leka, kibili uwalelisha indibu atendeke ukukunkunsha na maka...

Elyo natontonkenye nati, "Bushe kuti aba ni nani uyu muno calo? Takwaba nangu umo uwisa mukumpepla! Nakakwile umwando mu mukoshi wandi no kutendeka ukutentemuka ukuyamona uwalelisha belu, ninshi naikonkayapo fye ukulilisha.

Iyo naiswile icibi no kulelesha nshasumine ifya mwene amenso yandi, ico ku ntanshi yandi kwali uwansamuka sana kibili umungeli umwana umunono uyo nshatala monapo mu bumi bwandi, ukumwentina kwakwe teti nkulondolole kuli imwe.

Amashiwi ayafumine mu kanwa kakwe yalengele umutima wandi uwalii uwafwa UKUCILUKILA KU MWEO ico abilile ne shiwi lya bumalaika, "MAYO, naisa fye mukumweba ukuti YESU MU CISHINKA ALIMUTEMWA."

Elyo ampela akapepala ka Mbila nsuma aka ndi nako mu minwe yandi.

Iyo uyu mungeli munono alubile mu mpepo ne mfula, naiseleko icibi no kubelenga panono panono cileshiwi mu kapepala ka Mbila nsuma. Elyo na ninine ukuya bula umwando wandi no mupando. Nshalefikabila nakabili iyo.

Moneni Nomba indi UWANSAMUKA pamo ngo MWANA WA MFUMU. Ico icifulo chenu chalimbwa pa kapepala ka mbila nsuma aka ku numa, eco naishila ukuti ne mwine ntotele ku mungeli munono uwa kwa Lesa uwaishile mu nshita iya linga, kibili pa kucita ifyo, apuswiche umweo wandi ku ngehena ya myayaya.

Takwali ilinso nangu limo ilishaponeshe ifilamba mu lukuta. Kibili iyo ukupunda kwa kulumbanya no kupela ubukata ku MFUMU ukwaiswile icikulwa conse, kachema tata atentemukile ukufuma ku pulupeti (pulpit) ukwisa mukati apaikelle umungeli munono.....

Asumbwile umwana no kupumapo umusowa ukalamba.

Nalimo takwaba ulukuta ulwapokelelapo inshita ya lulumbi ngeyi, kibili nalimo no mulu onse tawatala aumonapo Tata uwaiswilemo no kutemwa no lulumbi pa mulandu wa mwana wakwe ... kano fye umo.

KENSHA WA NDEKE

NO MWANA WAKWE UMUKASHANA

Shimapepo ali pa bulendo ubutali ubwakupupuka ne ndeke ukubwelela ku mwabo panuma ya kulongana ku kalamba (conference).

Ica kusoka icakubalilapo mu bwafya caishile ilyo amashiwi yakutila "kakeni imishipi yenu" ya moneke. Panuma ya ifi pa konkele ishiwi lya mutembo lyatile, "tatulepishamo ifyakunwa pali ino nshita ico tulesubila uku fulunganishiwa ko panono. Napapata mushinikinshe ukuti imishipi yenu naikata."

Shimapepo lintu aloleshe mukati amwene ukuti abalendo balsakamene. Papitile inshita inono kibili ishiwi lyatile, "mutubeleleko uluse tatwapishemo ifyakulya pali ino nshita...icimfulunganya ca mwe-la tacilapita cili ku ntansihi yesu."

Kibili kwaponene icinkunka. Uku pangalakata kwa kutinya kwale-umfwika ukupula mu mululomo wa ndeke. Uku byata kwa butishe no mulu uwali uwafita, kibili pa kashita

akanono fye cindeke cayambile ukulapilibauka kwati kashinko cimuti (cork) baposele pali cibemba. Inshita shimo kuti bacisumbwila mu mwela kabilis inshita imbi kuti watila calaitoba pansi. Lintu shimapepo aloleshe uku no ku amwene ukuti abalendo bonse balisakamene sana ukufumyako fye aka kashana akanono. Kaikeleye tondolo, nakapeta na makunda, kalelolesha napa fikope mu citabo, ukwabula uku sakamana kufyalecitika. Limo limo aleshibata elyo kibili abwelela ku citabo cakwe.

Icinkuka calipwile. Ilyo indeke yaikele pansi na balendo batendeka ukufumamo, shimapepo aile ku kakashana no kukepusha ico ta ka umfwilile umwenso nge fyali abalendo bambi.

Akakashana katile, "Pantu bata- ta ebacilaensha indeke kibili baci- landeta ku mwesu."

Kwaliba ifinkunka ifingi ifituponena...ku mibili, mu matontonkanyo, mu ndalama, mu mikalile kabilis naifimbi ifinkunka ifinga ififitisha imyulu kibili ifinga tuposa mu macushi.

Pamo nga aka kakashana, natuleibukisha lyonse ukuti Lesa Shifwe e kensha wa ndeke, fyonsen fyaaba mu maka yakwe. Ali no kututwala ku mwesu. Wisakamana! Cetekela muli Lesa inshita shonse kibili na muli conse ica kuponena. Yesu atile, "Imitima yenu isakamikwa, tetekeleni Lesa, tetekeleni naine pamo." (Yohane 14:1).

Ee!

Natuleya!

Kuti natemwa ukutungilila uyu mulimo wa lupapulo. Ifi efyo ndi nokucita

- () Naipela ukulapepela uyu mulimo, kibili ndi nokucinkula abena Kristu banandilibili libili ukulacita cimo cine.
- () Naipela ukwafwa ukulashitisha impapulo 10/20/50/100 muli uno mwaka wa 2014.
- () Nalaya ukutuma K.....ku cipao ca ulu lupapulo mu myeshi wa isha kwafwilisha abengile muli aka kabungwe abalelolesha pa filelembwa, aba kalepilibwila mu filimi fimbii na bakalabika pamo, ku nshita shileisa.
- () Ninsanga umo uiipele ukulasabankanya fimo mu lupapulo ulu (ubikeko ishina lyakwe na fyonsen filelwaikwa pe pepala limbi no kukambatika uku kwine).

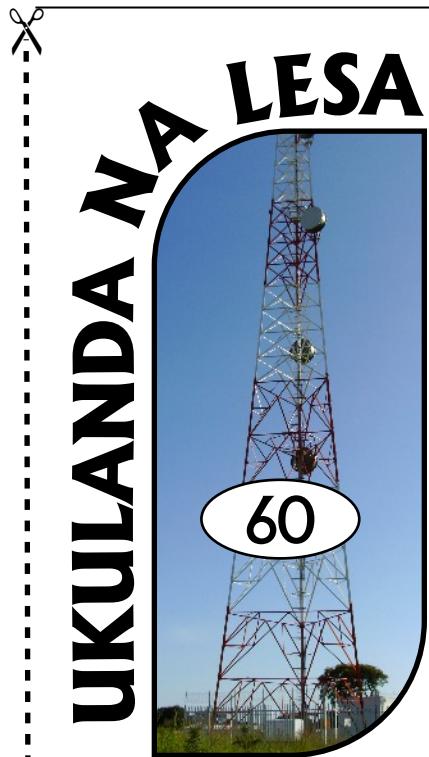
Ishina lyobe/Icilonganino/Akabungwe.....

Akeyala.....

Inambala ya lusale/Musange/E-mail.....

Please cut out and send to:

Natuleya, - Managing Editor -,
PO Box 380142, Chilenje, Lusaka
Cell No. 0977-606327
Email: peterkabungo@yahoo.com

1. 1 Korinti 1:1-17

Bushe fyakwishesibako nshi ifikalamba ifili mu chikomo ca 1 ukufika ku 9? Bushe imikalile ya Mwina Kristu yapusana shani no ushili mwina Kristu?

2. 1 Korinti 1:18-31

Sobolola imillimo ya kwa Lesa Tata ne ya Mwana ne yaMupashi wa Mushilo mwipusukilo lya muntu. Bushe Kristu ali uwachishinka mu mweo obe? 1:30.

3. 1 Korinti 2:1-16

Bushe mano nshi Paulo afundishe pakati ka bena Kristu? Nga ena ayapokelele shani aya mano? Ngaifwe kuti twayapokelela shani?

4. 1 Korinti 3:1-23

Lubali nshi Lesa abulamo mu kukula kwa lukuta? Bushe milimo nshi iya bakasambilisha aya cebo ca kwa Lesa Bakwata?

5. 1 Korinti 4:1-21

Bushe kwikatana nshi ukwaba pa kati ka batumwa na Kristu? Bushe milimo nshi bakwata mwi sonde?

6. 1 Korinti 5:1-13

Bushe ulukuta kuti lwacitapo shani ilyo ulubembu lwabipisha lwaisa pa kati kab? Bushe Paulo ayafwile shani ukupwisha ubu bwafya mu lukuta?

7. 1 Korinti 6:1-20

Paulo tasuminishe abena Kristu ukulatwalana mu filye fya milandu. Ngeci cilepilibula shani mu mikalile ya bena Kristu kuli cila muntu? Bushe andu nshi apela pa kushipikisha kwakwe?

8. 1 Korinti 7:12-24

Mafunde nshi atantikile ku bena Kristu abamoneka imiku itatu mu cikomo ca 17-24? Bushe naifwe kuti twayakonka mu mikalile yesu ilelo?

9. 1 Korinti 7:25-40

Umwina Kristu muntungwa ukusala uwakupa nangu ukwikala umushimbe ukulingana no bwite mu mweo wakwe. Bushe nifumbanda mano nshi apela kuli bamufwila?

10. 1 Korinti 8:1-18

Bushe imikalile ya mwina Kristu kuti yaba shani pakuti ubuntungwa bwakwe bwiba icakupunwisha kuli munyina nangu inkanshi abo abali abaanaka mu citetekelo?

11. 1 Korinti 9:1-14

Cakusoka nshi kuli ifwe icasangwa muli aya mashiwi? Ucipange ipopo lyobe.

12. 1 Korinti 9:15-27

Bushe imikalile ya mwina Kristu yapashanishiwa kunshi? Bushe Paulo aisungile shani muli uyu mulandu kabilis wapwile shani?

13. 1 Korinti 10:1-13

Fintu nshi fibili ifyo twingafumya muli aya mashiwi ifingatungulula abena Kristu pa mulanfu wa kulya inama ishaipailwa utulubi kabilis ukulya mu lukuta nangu itempele lya tulubi?

14. 1 Korinti 10:14-11:1

Bushe mutebeto nshi Paulo asuminishe mu Cikomo ca 14 ukufika ku 22? Inga ifwe imibe yesu kuti yaba shani?

15. 1 Korinti 11:2-16; 11:17-34

Bushe fintu nshi fibili ifishakesheshe Paulo Korinti? Kuti kwaba ifyakupalanyako ku nkuta ilelo! Bushe kuti twafipwisha shani?

16. 1 Korinti 12:1-13

Tantika imisango ya fyabupe iyalekana lekana iyalumbulwa muli ici cipandwa ifin-gakula umubili wakwa Kristu nga kuli uku fibomfywa bwino.

17. 1 Korinti 12:14-31

Bushe masambililo nshi twingabulamo ilyo tuleishininkisha nga bena Kristu ukuti tuli mubili wakwa Kristu? Totonkanyenipo pali ici cikope.

18. 1 Korinti 13:1-13

Mulandu nshi ukutemwa kwabela icikankala? Uipushe we mwine nga cakuti ifintu 15 ifilondololwa pa citemwiko nga filasangwa mu bumi bobo. Uye ule conga cimo cimo kabilis upepele pafyo ushicitu mu bumi bobo.

19. 1 Korinti 14:1-12

Esha ukwelenganya ifyali imipepele mu lukuta lwa mu Korinti. Fyapusana shani ne miipepele mu nkuta shesu ilelo?

20. 1 Korinti 14:13-25

Bushe ca bupe nshi Paulo abikile pa mulu icakufundilamo no kupusukilamo abashatekela? Cikomo. 20-25.

21. 1 Korinti 14:26-40

Bushe fikomo nshi fibili iffwile ukutungulula imicitile yakulonganina capamo? Icikomo 20. Bushe Paulo afibomfeshe shani mu lukuta lwa mu Korinti?

22. 1 Korinti 15:1-11

Bushe nipesa twingakonomesha mukushimikila kwesu? Kabilis cinshi imbila nsuma ileta ku bantu? Linganyeniko Mateo 1:21; 1 Timote 1:15.

23. 1 Korinti 15:12-28

Nga Kristu tabushiwe ukufuma ku baflwa, fintu shi fisano ifingapusana nefyo abena Kristu baishiba?

24. 1 Korinti 15:29-41

Cengelo nshi ukubuka kwa kwa Kristu kwaleta pa buyo Bwa bena Kristu.

25. 1 Korinti 15:42-58

Bushe imibili yesu ikaba shani ilyo Kristu akesa sendaUlukuta? Tontonkanyapo pali aya mashiwi.

26. 1 Korinti 16:1-9

Bushe finshi twalasambilila ku mano yacitile Paulo pa kutungulula ulukuta lwaku Korinti pa mulandu wa mutulo?

27. 1 Korinti 6:10-24

Bushe cinshi icakumwenako mu mibeleya bwina Kristu bwakwa Paulo icingamoneka sana muli aya mashiwi ne buku lyonse? Cibomfyne nge cilola cobe mukuwamya imikalile yobe.

28. Ruti 1:1-23

Uiroke mwi punda lyakwa Ruth. Tontonkanya ifyo camusendele pakuipelu ukukonka Naomi ku calo cabena Isreali. Finshi twalasambililamo kuli Ruti ukuloshaka kufyo tukonka Kristu?

29. Ruti 2:1-22

Bushe fyakumwenako nshi ifyamoneke muli Boasi na muli Ruti? Bushe kuli na fimbii ifyo twingesambilila kuli bene?

30. Ruti 3:1-18

Bushe ni munshila nshi aya mashiwi yatalanga ifyo inkumbu sha kwa Lesa shaba kuli abo bonse abatetekela?

31. Ruti 4:1-22

Bushe muli ifyo twinga sambililamo ukuloshaka ku nsambu sha bantu bambi. Ni munshila nshi Boasi apalanina na Kristu? Linganyeniko Abena Lebi 25:25, 47-49, Galatia 3:13-14.

32. 2 Korinti 1:1-11

Ni munshila nshi Paulo alondolola ifyo ulukuta lwa mu Korinti lwali nangu mwali

ubulema? Bushe mapalo nshi ulombeleko abalelonganamo? Bushe aya mapalo yali ayacishinka nakuli iwe?

33. 2 Korinti 1:12-24

Milimo nshi iya Mupashi wa Mushilo iyo wabelenga mu Fikomo fya 21-22? Bushe kuti yatwafwa shani mu mikalile ya bwina Kristu bwesu? loshako 1 Yohane 2:20; Efese 1:13-14.

34. 2 Korinti 2:1-17

Bushe finshi twa sambililako ku nshila Paulo abomfeshe pa leta ubupingushi ku lukuta? Bushe alondolola shani ukumfawa na kwake no lukuta mu Korinti?

35. 2 Korinti 3:1-18

Bushe cintu nshi icikankala mu mikalile ya bwina Kristu: kwenda na kalata ya bwina Kristu nangu icebo cakwa Lesa ukulembwa mu mitima yesu? Bebeta imikalile yobe kibili umone ifyo uli mu menso yakwa Lesa.

36. 2 Korinti 4:1-18

Bushe kufika ku cipimo nshi abantu bale-pokelela imbila nsuma yakwa Kristu nga fintu calembwa mu cikomo ca 4? Bushe kuti twalanga shani ifyuma Lesa abika mufipe fyesu ifishakosa?

37. 2 Korinti 5:1-10

Nga yawishiwa ing'anda ya panonse, bushe finshi abena Kristu ba cishinka balolela? Bushe ici kuti cakoselesha shani abena Kristu ilelo?

38. 2 Korinti 5:11-21

Cintu nshi icikalamba icaali pa mutima mu mikalile yakwa Paulo? Bushe ici camutungulwile shani ukufika ku mpela yakwe? V.14-17. Bushe ni munshila nshi twalapashanya Paulo?

39. 2 Korinti 6:1-13

Muli ici cipandwa Paulo alondolola amafa apitilemo pa kupokelela Kristu kibili na maka yakwa Kristu. Bushe muli ifi mulipo ifya cishinka na kuli iwe?

40. 2 Korinti 6:14-7:1

Ni munshila nshi shisano umo Paulo alanga ifyo abena Kristu bafwile bapatuka ukufuma ku calo? Bushe alanga shani ukuti ici kuti cacitwa na mumikalile yesu ilelo? Mona ifikomo 16-18 elyo na 7:1.

41. 2 Korinti 7: 2-16

Bulanda nshi bwalekanishiwa pabili? Bushe ukulapila kwa cishinka kufuma kwi?

42. 2 Korinti 8:1-15

Bushe cinshi icikalamba calengèle ukuti Pauloepushe ukuya lubulula na kumbi mu fikomo fya 7-15? Kolonganya imilanmdu iyengi kibili umone ifyo winga ibomfywa mu bwikashi bwesu.

43. 2 Korinti 8: 16-24

Tontonkanya pali aya mepusho yakonkapo: 1) Bushe cinshi twalasambililako kuli Paulo, nge cakumwe Nako uufwile ukupokelela kulumbanya kwesu? Ifikomo 18,19,22.

2) Bushe mapalo nshi yalefundishiwa muno pali bu kangalila?

3) Bushe Lesa abekelwa mu bupe bwa musango nshi?

44. 2 Korinti 9:1-15

Bushe mutande nshi tufwile ukukonka pa kupela? icikomo 18, landapo. Napapata umfwikisha amashiwi yakutila, "ica bupe icishingalandwa."

45. 2 Korinti 10:1-18

Paulo apalanya ukupyunga kwakwe ku bulwi. Bushe kuti twacimfyia shani mu bulendo bwesu ubwa bwina Kristu?

46. 2 Korinti 11:1-15

Mulandu nshi Paulo ali uwasakiama no lukuta lwaku Korinti? Finshi aletina? v. 1-4; Galatia 1:6-10. Paulo alipapile ico abena Korinti balisuminishe bakafundisha babufi. Mulandu nshi?

47. 2 Korinti 11:16-33

Ni munshila nshi Paulo acingilile ukuitakisha kwakwe ne milimo yakwe?

48. 2 Korinti 12:1-10

Bushe masambililo nshi Paulo asambilile ayalengele apilibule imibeleyakwe pa mulandu wa bwesho bwa munga mu mubili? Kuti twabomfyia shani ici cikomo mumikalile yesu ilelo? Roma 5:3-5; 1 Petro 4:14.

49. 2 Korinti 12:11-21

Lemba ifikomo ifikalamba ifyakusekesha noku fibomfyia mu mweo wobe: Vifikomo 1-15, 16-18 kibili 19-21 ni nshila nshi uli nokwafwilamo abantu abambi?

50. 2 Korinti 13:1-14

Tontonkanya pe pepo mu cikomo 14 lyasondolwela insambu sha bwina Kristu bwesu, kibili ukupela ubwasuko ubwapwiliika pa fintu fitatu ifikabilwa ifilumbwilwe apa. Ulubembu - ubulanda kibili ukunakuka

51. Yobo 1:1-22

Salapo fye ifintu fine mu v. 1-5 na mu cipandwa (Chapter) 29 pa mulandu wa busuma no bubi bwakwa Yobo.

52. Yobo 2:1-13

Satana pa kufwaya cimuwanime atile ico Yobo atinina Lesa nico Lesa alimupela ubunonshi. Yobo ca cine alyeshiwe kibili alufishe ubumi busuma. Bushe mwansakabinga alikumanishe ifyo aapekenye? Bushe finshi fyatumbwikemo?

53. Yobo 3:1-26

Finshi Yobo ayaswike pa kweshiwa kwakwe? Bushe finshi twasambililako kuli uku kweshiwa?

54. Yobo 4:1-21

Bushe ni munshila nshi Elifashi aeseshe ukwafwa Yobo mu camuponene? Cf 12-16. Bushe uku kupandwa amano kwalyafwile Yobo?

55. Yobo 5:1-27

Elifashi asondolwele ukuti Yobo afwile ukataluka ku bubi, ukutakalala umutima, kibili Yobo alipokelele ifyo akoseleshiwe na Elifashi?

56. Yobo 6:1-13

Bushe umubele wakwa Yobo kuli Lesa, umwine, ulubembu kabilu ukucula kwali shani ngefyo wamona umu?

57. Yobo 6:14-30

Ashikimike aya mashiwi ku fibusa fyake ifyalemoneka nge filepela ukukoselesha ukusuma. Bushe Yobo amwene shani ukupanda amano kwabo? Kuti twasanga shani amashiwi ayasuma ayakwaafwa abanensu abali mu mafia mu cifulo caa kubatwika ifilubo.

58. Yobo 7:1-21

Imicitile yakwa Yobno ku fibnusa fyakwe yali iyatumbinkana. Panshita imo atile aali uwa mpomfu. Kabilu pa nshita imo aatile mubembu. Kabilu ukuti teti omfwikishe ico Lesa ashinga mwelela. Bushe kuti waba shani umiubela wa mwina Kristu mu kucula?

59. Yobo 8:1-22

Bildadi acibika fye apabuta ukuti ukucula kwa kwa Yobo nipa mulandu wa lubembu. Bushe abena Kristu balacula pa mulandu wa lubembu? Bushe ulelandapo shani?

60. Yobo 9:1-35

Mona ukukanashipa kwa kwa Yobo muli ici cipandwa. Pakwishiwa ubufwayo bwakwa Lesa mu myeo yesu, finshi twingga cita ilyo twaponena mu kweshiwa? Linganyako na Yobo 1:2-3

Recharge Instructions:

1. Peperi / Pray!
2. Belengeni / Read!
3. Tontonkanyeni / Think!
4. Lembeni / Write!
5. Asukeni / Answer!

K10,000

ADVERTISE WITH US!

You have something to sell or to announce that specifically Christian readers would be interested in? You are looking for a service and would prefer if a brother or a sister in Christ would do the job for you? You are a church or a mission team and need to fill a vacant position?

Take advantage of our wide distribution in five provinces!

Advertise with us at very reasonable rates!

Only K15 per cm (one column). See the sample ads on this page and decide which one would work for you!

**Only
K30!**

Our Outreach Team needs an affordable and reliable **PA-System**
(max. 5 years old, min. 30,000 Watt)
Serious offers to 0978-.....

AGRICULTURE

EQUIPMENT

Get rakes, slashers, bags, tractors - everything you need, home made and strong!

**Order from 0978-.....
FREE DELIVERY!**

**Only
K45!**

Wedding Cakes

All sizes, colors, flavors, themes, whatever will make your special day a lasting memory!

*Hardly ever late!
Trust us, we have 150 years of experience!*

Call 0978-.....

**Only
K90!**

You have leadership responsibility in church or ministry? Get solid, fresh help in managing the daily disasters? **THE LEADER AND CRISIS MANAGEMENT**

(1430 pages, hard cover, eight counselling sessions included)
Order from 0978-..... or order@leadersincrisis.com

**Only
K60!**

As a reputable Christian Ministry in Lusaka, we now embark on the development of our new branch:

SUPER CHRISTIAN TRUMPET RADIO (SCTR)

We urgently need suitably qualified persons for the vacancies below.

1. Production Manager

Responsibilities:

.....

Requirements:

.....

2. Reporter / Journalist

Responsibilities:

.....

Requirements:

.....

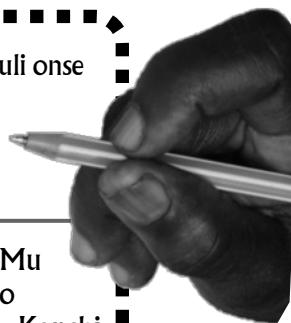
Suitable candidates should send application letters, CV's and certified copies of supporting documents to applications@superchristiantrumpetradio.zm

■ Abantu bambo batila umulimo wakulemba wa bantufye abanono, bambi nabo batila umuntu uuli onse kuti abomba uyu mulimo. Kwena muli ishi insoselo shonse shibili muliko icishinka panono.

Amasambililo ya bakalembo

IFYA-LUTU-KULI-IMWE

Inkuta shesu muno Zambia shilekabila abantu abaishiba bwino ukulemba. Mu lupapulo lwa Natuleya, twalisuminishanya ukupela amasambililo kuli abo bonse abalekabila ayengabafwa ukuba abacenjela mu mulimo wa kulemba. Kanshi nga mulekabila aya amasambililo tulembeleni. Nga mwatweba tukamitumina isambililo lya ntansi pamo namepusho aya pali ililine isambililo. Nga mwayasuka ayo amepusho mukatutumine amasuko yenu.

(Mutendeke ukubelenga ili lyashi pebula ilyalenga bubili)

Panonopanono Insofu yalipilibuka.

Kabili kwaishile ishiwi lya Mfubu, "ndemona ifyo uyu muku insofu ileponya icibumba."

"Iseni" Kolwe apunda, "bonse pamo nomba."

Kabili Insofu yaya ulubilo ku cibumba.

MBU - MBU - MBU

Kabili MBU - MBU - MBU

Kabili mwafumine utumenshi twa kupema muli ci mwango.

MBU - MBU - MBU

Kabili ci mwango, amatwi na malu fyonse fyaliponene pansi kuku pwa kwa maka.

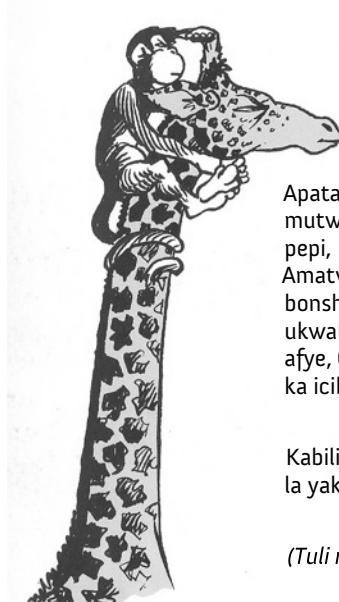

Mu bukali Chimbwi aliseka bubi bubi nga pe. "Limbì ku bantu abakulu ici cibumba bwafya. Lelo fwe ba cenjela nga ifwe nacipusanako. Ndinokusanga inshila ukushingu-luka icibumba."

Kabili atampile ukulaya elyo nokuseka. Kolwe nao atile, "Ukushinguluka icibumba mwe? Ukushinguluka icibumba. E chamano fye."

Bonse balilolela.
Akasuba kaliwa kabili takwali ba Chimbwi ukumoneka. Balilolela sana lelo ba chimbwi tebakumoneka.

Akasuba kalimoneka kabili kawa. Ba Chimbwi tebakumoneka nakalya. Kabili kwali sana akasuba ukukalipa ku mwina nama bonse.

Apatali bamwene icintu ica naka sana no mutwe naciponya. Lintu capalamine mu-pepi, bali iluka nokwishiha ifyo ni Chimbwi. Amatwi yalipona, ululimi lwali pakati kafibonshi, amolu nayo yali ayanaka, kabili ukwabula ukuseka atile: "Chayafye, Chayafye, Chayafye - Takuli inshila yakushinguluka icibumba nakalya."

Kabili ku nama shonse shatile: "Takuli inshila yakushinguluka ici chibumba."

(Tuli nokutwalilila muli Natuleya iya No. 10)

